

Oleum camphoræ odorem æmulans. Cujus Dosis. gutt. iij. sunt, in omnibus ferè affectibus, præprimis in pleuritide. Imò agonizantibus exhibitum edit miracula, & si sudor post ejus usum sequatur, infallibile reconvalescentiæ erit signum.

Cùm ideoque tanta nobis exhibeat Medicina Fuligo, non immeritò nonnulli hoc ei tribuunt encomium, quod, si in ejus vires inquiramus curiosius, facile ab Indis & Garamantis allatis pretiosioribus carere possimus.

SECTIO IV.

MINERALOGIAM IN GENERE PERCURRIT.

Sapientissimo sanè consilio Divinum Numen, rerum Naturalium nexum, catenulis quasi constrinxisse hariolamur, dum tria Regna, commensuratis & certis gradibus combinata, conspiciamus, & Sal Universalem horum Directorem consideramus. Hoccùm in Animalibus & Vegetabilibus per constrictiores fibrillarum poros subtilissima sua spicula vibrare necesse habeat, volatile

magis existit, quàm in Mineralibus, quæ ob rudiores terræ mæandros, tam intimè non implicatas obtinent salinas particulas, sed indigestas eas plus habent, copiosiori aquâ involutas, unde varia plerumque inter se salium & sulfurum corpuscula in mineris deprehenduntur, ex quibus postmodum, (quando elaboratiores particule eò prorepunt, ut jam magis unitæ vehementius in se insurgant,) post pugnam durissima concretescunt Metalla. In genere igitur *Mineralium originem à Sale petimus*, in quibus tamen volatile intensior ignis acuit, ut difficulter hebetescat, quodque idèò Universale merito vocarunt *Paracelsus*, *Fratres Roseæ crucis*, & alii innumeri Philosophi, cum Solis calore subtilitatæ ejus particule in atmosphæram provehantur, ut tum pro varia cujusque rei matrice inservire queant, & nutrimentum de novo refundant. Variè igitur operatur hoc Naturæ Architectonicæ Instrumentum SAL, pro varia corporum mistione, & acidi figurantis aptitudine, ubi tum ex variis intermixtis particulis salia post pugnam indurata, & alia Mineralia & Metalla resultant. SuffICIENTER id demonstrant Mineralia, quando ea ignis anatomix tradita omnia acidus fundunt spiritus. Acidum ergò solum est, quòd elaboratiores

rationes Mineralium partes suâ colaturâ constituit, & Metalla compaginat ac concentrat, prout universali Motore arctius acidorum spicula sibi implicantur invicem, ut tum ex attenuatis & longo Solis motu circulatoris salinis spiculis sulfur Metallorum perficiatur.

Longè hinc superare Mineralia & Metalla medendo Vegetabilia & Animalia, cum Paracelso & Helmonte multi credunt, cum hæc in alimentum non abeant, sed suas vires integras ad habitum corporis diffundant, & quasi per radios operationes exerant. Commonstrare hoc Helmont intendit exemplo ab Argento vivo desumpto, ubi in Tractatu suo, *In Verbis Herbis, & Lapidibus, &c.* ita pergit: *Vnica Argenti vivi unica millies mensuram aquæ inficere poterit, attamen permanere in pondere & proprietate pristina, agens enim in aquam sui saltem characterem imprimat, non verò vicissim quicquam ab aqua repatitur. Manifestum itaque est quod vis quadam Medica transferatur, mutetque suum Subjectum naturale, & abeat in objectum peregrinum, solo velut radio vel aspectu sui, ita tamen, ut licet objectum peregrinum acquirat exoticam sibi vim, agens tamen inspiransque initium, nequicquam de suo pristino robore*

aut pondore amittat, remittatque; fit nempe id absque ullâ argenti vivi passione, diminutione, debilitate aut alteritate. Hæc res postquam in Mineralibus sæpè ac diversimodè subter experientiam tracta fuisset, me edocuit tandem, quod antehæc nemo mortalium fortassis adhuc optice atque intus perspexisset, qualiter remedia abstrusiora operarentur, quodque nimirum citra sui dissolutionem, aut interitum, citra sui penetrationem intrò admissa, liberè agant in sopitum vel succensum Archæum, solo quasi sui aspectu, irradiatione vel ejaculatione suarum virium, in medio productarum, retentis adhuc pristinis, & non mutatis pondere & proprietatibus; Adeoque testatur ejusmodi arcana, se infinitæ bonitati propinqua, dum infinitas quasi spargunt vires. Quapropter non impunes manebunt Medici, dum pauperes, qui absque impensis ullis facile atque obiter sanari potuissent, in novissimo judicio se neglectos ejulabunt. Igitur arcana nequeunt unquam abire in alimentum, quia servant suos fines, ut quæ non in cibos, sed in pharmaca sunt destinata, pharmaca perseverent intrò assumpta.

Ex acuto hoc Helmontis discursu luculenter patet, quantum hæc ultimò concentratæ, subtilisatæ, perspectissimæque salino-sulfureæ

Mine-

Mineralium & Metallorum particulæ distent, à Vegetabilium & Mineralium diffusis levioribus spiculis salinis, alterationi multum obnoxiiis.

Ut verò illæ Mineralium particulæ in nudâ suâ & genuina compareant formâ, artificis manu corrigendæ sunt, & perficiendæ ac concentrandæ, quò tum radiis suis igneis obscuratum morbis Archæum illuminent, ac excitent. Cum itaque sic Salinæ particulæ primarium agant Authorem, de *Sale* nobis esto initium, cum in hoc & *Sole* omnia esse Philosophorum turba exclamet. Atque in eo omnium morborum naturalium medicamenta requiescant. Unde non sine gravi causa *Sal Divinum* nominarunt, tanquam id quod à corruptione omnia conservet. Intelligas tamen hæc de acidis & perfectis solum salinis spiculis, de quibus supra jam mentio facta est, & quod Philosophi *Universale, cæleste, &c.* vocant, in quo *Omnia*, & quod omnium compositorum, & variis aliis terreis particulis combinatorum *Salium Pater* est & *Author*: non verò de Communi composito, & variis sæpe heterogeneitatibus mediante aquâ, ceu principio materiali, hujus *Universalis* ope concreto. De quo nobis in sequentibus erit sermo.

CAPUT I.

De Sal Communi.

SAL commune quadrangulari schemate, sive cubica figura præditum est, & majori indigestione rudiores obtinuit particulas acidas, unde lentius hujus, quam NITRI prorumpunt spiritus.

Marinum fontano præfertur, quia hoc radiis solaribus magis vicinum plus excoquitur, & de Universali Sale plus hinc participat. Differt etiam multum aliàs sal ratione Climatis vel loci, sic Coloniense nostro multum antecellit, utpote heterogeneitatibus minus impeditum, ac schesin magis illibatam obtinens.

Sal in genere à rerum Conditore infinitis bonitatibus dotatum est: Fermentationem juvat, alimenta digerit, putredinem arcer, appetitum excitat, terram fœcundat, hinc Maritimi populi terram Sale imprægnatam effodiunt, & agris inspergunt, & omne hoc acidi ratione; Ubi è contra *Alcalia* carnem mortificant & putredinem promovent, & nisi horum ferociam eluderet acidus Sallis spiritus, mox omnia corrumpentur.

Sic

Sic *Marina Aqua pruriginosis*, & qui ab acrioribus vellicantur humoribus, prodest, pforam scabiemque tollit, & partibus unâ robor addit, si calidâ se foveant & lavent.

Sic & impetigini conducit. Et si in Salis energiam ulterius inquiramus, inveniemus; Ventos etiam ex mari lapidificantes & salificientes oriri, qui molliora in faxeam indurent firmitudinem. At quid de coralliis aliisque in mari petrificatis arboribus statuendum sentis? Annon forsan Uxoris Lothi in Salinam columnam metamorphosin huc referendam censeamus?

Jam si, quantum activitatis obtineat Sal, inquirere lubeat, ignis consulendus, ut hujus ope constitutivas separemus particulas acidas. Præcipuæ verò rei hujus operationes in Destillatione consistunt; ubi tamen purificatione antecedente non semper opus habet Sal, nisi ficcari necesse habeat, donec igni injectus non crepitet amplius, ubi tamen operculo adjecto Salis jactura præcavenda est.

Spiritum ejus communi modo destillamus hoc modo: Recipe Salis marini, vel alius lb. j. boli vel terræ sigillatæ lb. iij. optimè siccata retortæ inde ad dimidias, & igne gradatim adhibito, ac appposito recipiente maximo destilla, decem vel duodecim horis, ultimò
for

fortiori igne pellendo, & ex lb. j. Salis, duodecim spiritus uncias sæpè recipies: hunc si super caput mortuum aliquot cohobiis destilles, auctus semper prodit tandem per M. B. rectificandus, at lento ignis gradu, quod notes.

Si circulatum Minus desideres, Spiritum salis destillatum à novo semper & recenti Sale abstrahe tandiu, donec viriditatem nansciscatur.

Circa hujus spiritus destillationem studiose observa, ut Sal probè teras, & optimè bolo commisceas. si optatum consequi effectum velis.

Boileus Histor. fluid. & firm. pag. 17. refert: Cum virum, inquit, illum, quem aquarum corrodentium destillatio valde celebrem fecit in Hollandia, de maximâ destillatorum liquorum copia, quam unquam ex Sale marino extrahere potuerit, sciscitaret, ille, qui ab omni alienus est jactantia, mihi affirmavit, se loco vulgaris pulveris lateritii vel arena, albicante quâdam uti argilla, atque aliquando totum ferè Salis corpus in liquorem traduxisse, adeò, ut ex lb. j. Salis, sine magno labore, ignisve peculiaris intentione, 14. liquoris uncias extraxerit: cumque suspicatus, inesse huic liquori multum aquæ, ex argilla Sali mixta expressa, porrò inquire-

quirerem , nunquid ab hoc liquore phlegma unquam separasset? Sed de industria id fecisse respondit, & haud minus, quam 12. fortis purgati- que spiritus unicas interdum recipisse. Et Beguinus habet: Si quidem recte operatus fueris, ex ℥j. materia, ℥ij. spiritus obtinebis.

Atque hi sunt præcipui Salis destillandi modi : dantur quidem diversæ aliæ descri- ptiones, ubi salibus aliis additis destillatio facilitatur, sed tunc simplex non est, & aquæ fortis plus similis liquor, operationibus metallicis magis conducens, quam depellen- dis morbis.

Lubet tamen Glauberi methodum appo- nere quæ hæc est:

℞. Salis marini vel communis calcinati ℥. iij. solutis in aquæ fluvialis uncis xvi. adde Olei vitrioli ℥. iij guttatim affundendo ne nimia fiat effervescentia: hæc mixtura de- stilletur ex cucurbita vel retortâ vitrea in arenâ ad siccitatem, & prodit primò phlegma, postea liquor acidus, quem genuinum appel- lat Salis spiritum, Oleo vitrioli relicto & co- agulato cum Alkali Salis communis. Ex ca- pite mortuo vel Sale relicto suum facit Sal mirabile corrosivum, cujus una pars, cujusvis liquoris sive vini sive aquæ partes tres coa- gulat. In hoc Sale mirabili Glauberi aquâ dis-
disso.

dissoluto, conservasse Cl. Sylvium embryonem humanum, & glandulas aliquod eodem modo in cartilaginis æmulam substantiam convertisse Dantiscanum Juvenem, Olaus Borrichius Epist. Barth. cent. 3. refert: credit tamen hoc ab aliis item salibus, vel legitimo Spir. Vini alcoholisato æquè promptè aut forsan felicius præstari posse.

Vires Spiritus Salis, præprimis si Volatilis est, insignes admodum sunt, in corroborando Ventriculi fermento, depellendo Ictero, Febribus, senum stranguriis, ardore urinæ, & similibus, sed ut dictum Volatilis sit, subtilis, nec corruptioni obnoxius, aut corruptam ventriculi acidatem, ac crudam, crassamque, in falsum volatilem salem convertere queat. Non enim simpliciter acidum esse debet ventriculi fermentum, *sed acido-salsum volatile*. Hoc est quod cibum transmutat, & chylum disponit, ut ex eo postmodum expeditius Vitalis spiritus pabulum petat, ulterius tum elaborandus & perficiendus.

Ex hac causa permoti nonnulli artifices, ut exaltarent particulas, & spicula hæcce Salis acida, & volatilia reddant, Spiritu Vini, ceu maxime Volatili & dulci, id instituerunt: Receperunt namque Spiritus Salis legitime elaborati & rectificatissimi, cum Spiritus Vini

item

item rectificatissimi ana. & ex retorta per arenam ter vel quater cohobarunt, ac obtinerant Spiritum minus corrosivum, circulatum & dulcem. Quibus tamen omnibus antecellit *Spiritus Salis Viridis*, repetitis cohobis in Circulatum Minus Paracelsi conversus. Hic tibi erit instar omnium, mediante quo medicamentorum veras solutiones & correctiones perficies. Si vero huc non pertingas, nil certè solidi obtinebis aut præstabis, quod amicè moneo, eo igitur omnem intende laborem ut hanc Volatilitatem viridam nanciscaris, & habebis Menstruum, quo Metalla calcinata disponuntur ut fixa reddantur Volatilia, atque ad Sanitatem humani corporis suas à DEO concessas largiantur infinitas dotes. De quibus si placuerit perlege Polemannum in suo de Sulfure Philosophorum acutissimo tractatulo.

Interim *Glauberus* Spiritus Salis, suo modo supra docti Vires admodum extollit, in affectibus scorbuticis, ac ei assentit *Vrees Vvik* in suis opusculis, rubro, viridi, & bono Leone, de Sale Philosophorum, &c. ubi confirmat ejus Vires, facto multiplici experimento, cum in West-India Præfectus esset Metallorum, præprimis ubi à vaporibus subterraneis mercurialibus dentes vacillent, & gingivæ

giva laxentur; ubi internè spiritum, externè vero pro collutione oris Sal relictum mirabile à Glaubero vocatum commendat, adeo ut hæc, cum Panacæâ Mercurii, centarium minerale aliis dicta, rei metallicæ operariis absolute necessaria deprædicet.

CAPUT II.

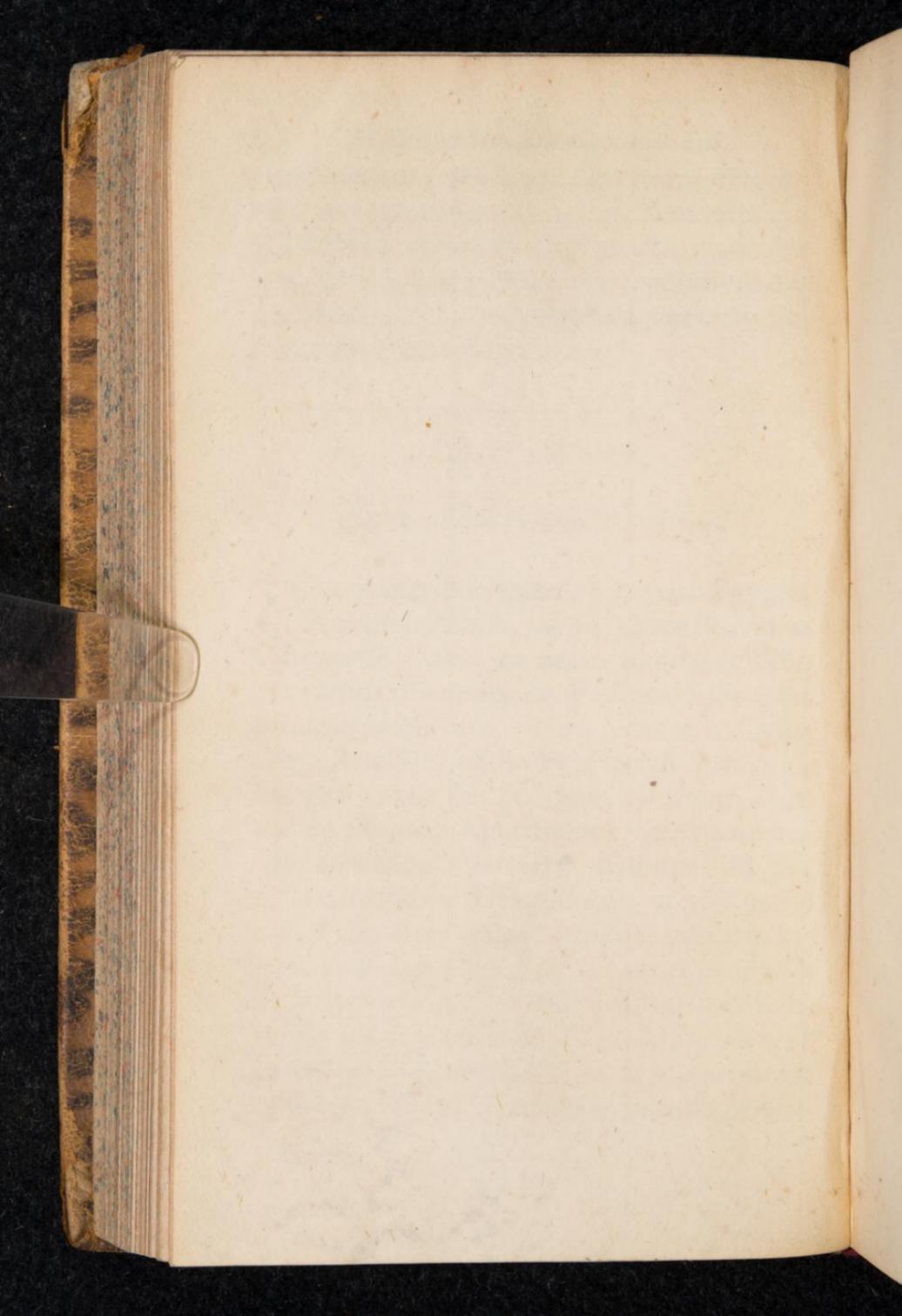
Nitri Anatomiam exhibet.

PRæcipuum Nitri natale solum in Ægypto, Provincia Nitria, ac in Africæ Provincia Cyrene est: ubi, ex aqua stagnante Nili, in istorum tractuum convallibus Solis æstu producitur Nitrum: Non secus ac in Gallia propè Rupellas, & in Provinciali territorio, ubi per tubos subterraneos ad unum alterumque fontem aqua ducitur, quæ tum rotarum adminiculo ex terra hauritur, & per fossas complures diffunduntur, ut æstivus Sol dulcem exhalet aquam, multique relinquuntur communis Salis acervi; uti & in Anglia fit & Portugallia, quod Sal postmodum onerandis navibus inservit, in mercatoriarum opum defectu. Forsan idem fit prope Nilum cum Nitro; quod tamen simplici nostro Nitro

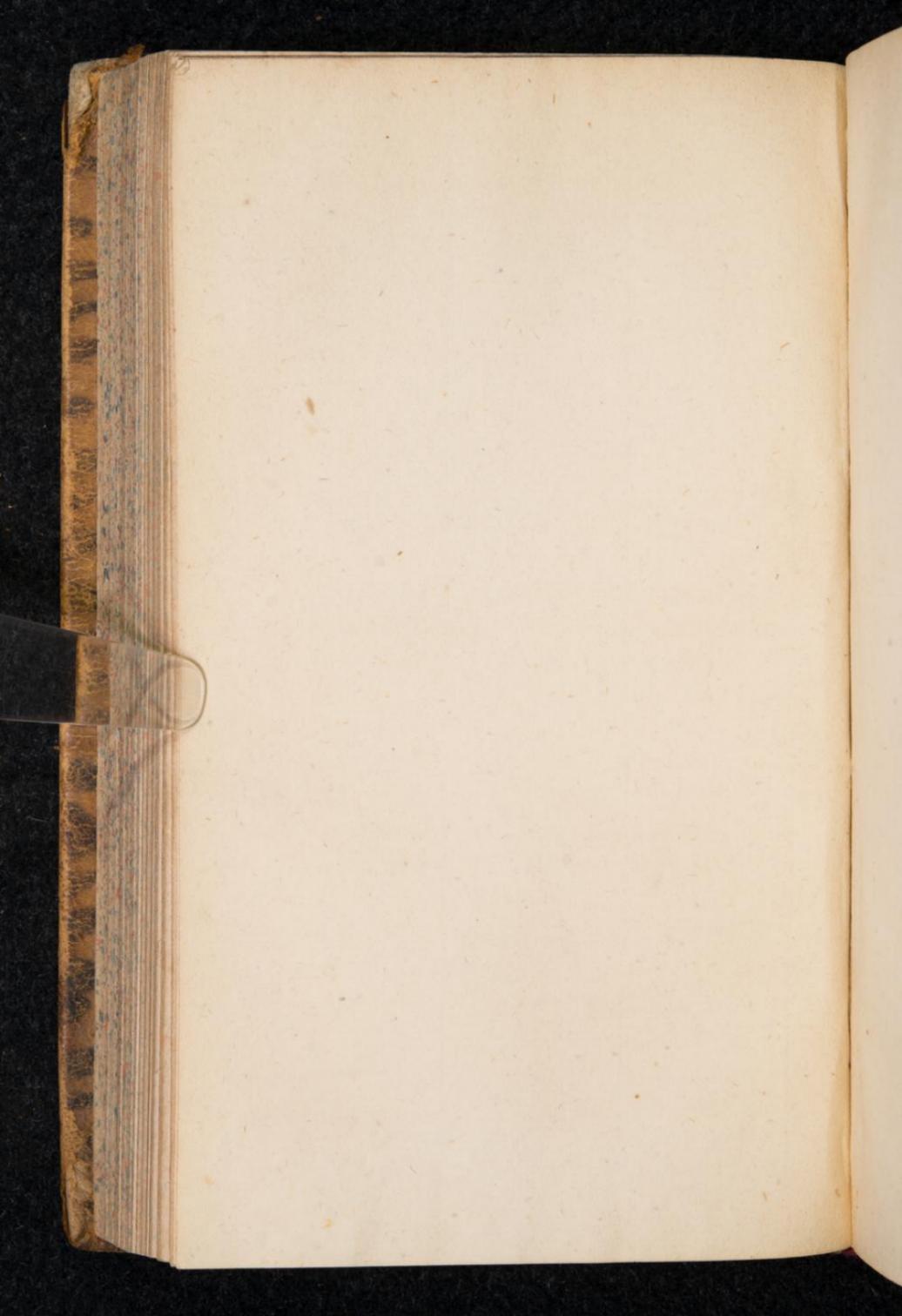
adati
n, exten
n mirabi
, adeo
arium m
erariis al

bet.

n. Egypto,
Provincia
ante Nili,
Solis astu
c in Gallia
territorio,
num alte-
rum tota-
ur, & per
ur altivus Sol
re relinquant
& in Anglia
adum one-
re cariarum
prope Nilum
in nostro Nilum

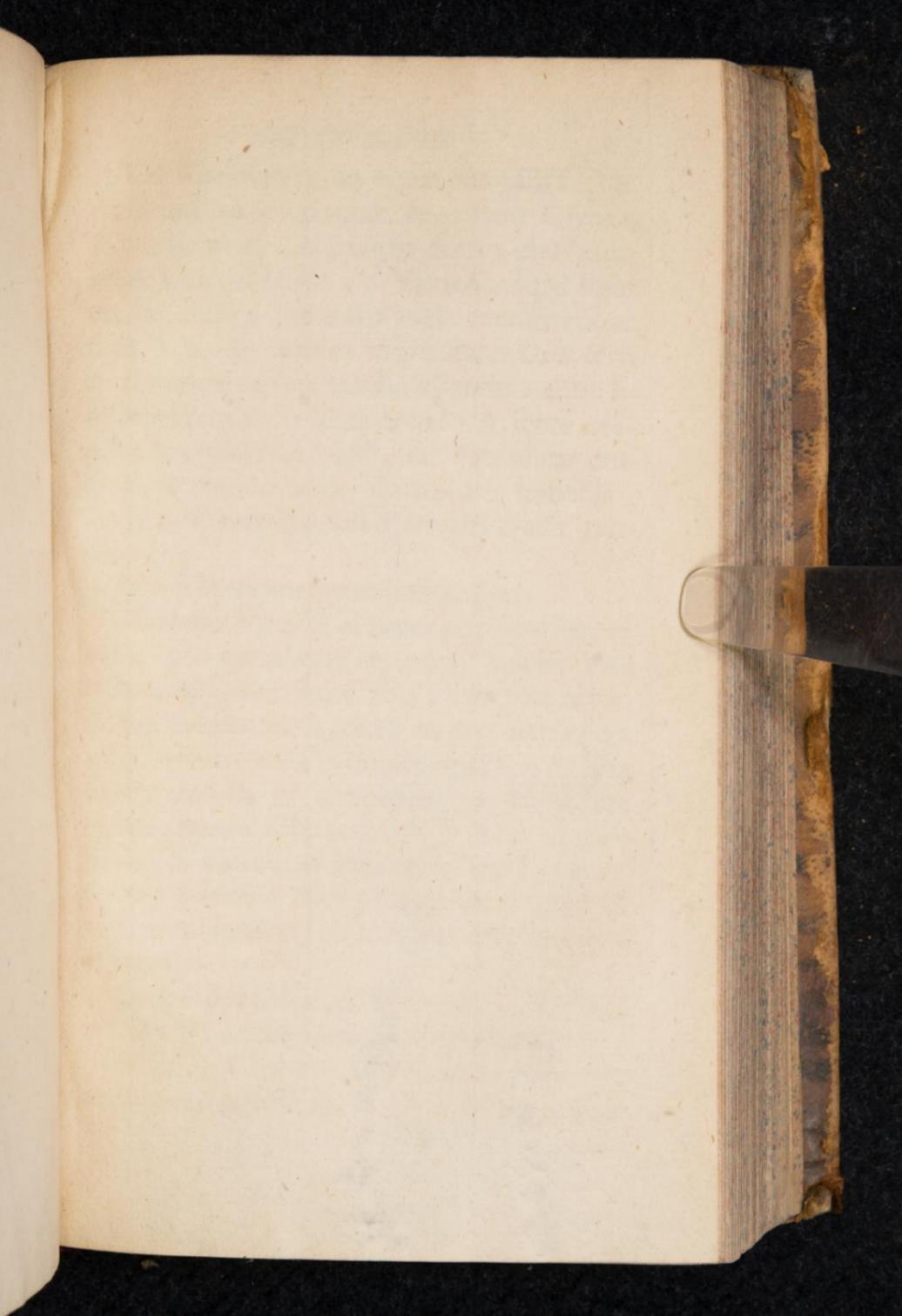

Vel Viti
quantum
fobion
aque tum
tas adjuca
fieri s. x.
necemen
poremp
pota & c
diori &
quod tu
dit.

Jam

Rec

vel x. pr

redificat

ta leg tu

vacua rel

dam de

optimo r

horas, &

tinebis

vocant

separano

Longe

tradu m

Rec

retortas

Vel Vitriolum cum aquæ pluviæ s. q. & quantum ad solutionem requiritur solvunt, solutionem in olla magna ferrea ebulliunt, atque tum ad libras xx. Vitrioli, aquâ solutas, adjiciunt, limaturæ vel recrementor. ferri lb. x. & omnes impuritates cum ferri recrementis junctæ fundum petent: tunc liquorem puriorem filtra, & in M. B. lentè evapora & crystallari sine, ac Vitriolum crudiori & rudiori acido separatum habebis, quod tum volatiliorem Spiritum facile fundit.

Jam si Spiritum separatum gestias,

Recipe Vitrioli ut supra purificati lb. vj. vel x. pro capacitate retortæ, Spiritu Vini rectificatissimo conspersum, immitte retortæ legitime lutatæ vitreæ, ut una tertia pars vacua restet: tunc adhibito igne s. a. & gradatim destilla in recipulum capacissimum optimo modo adlutatum: & intra 12. ferè horas, & non admodum vehementi igne obtinebis Spiritum cum phlegmate & Oleo ut vocant rubicundo, ab invicem rectificatione separanda.

Longè operosiorum Helmont de Lithiæ tradit methodum hanc, sed legitimam:

Recipe Vitriolum purificatum, eo reple retortas ad minimum sex: retortæ, monet, § sint

sint vitreæ, nam lapideæ omnes porosæ sunt, quia omnis terra poros retinet, eò quod post exsiccationem, necessariò aliquid non fixi efflat. Porro sint loricatæ crusta quæ nec dehiscat nec rimas contrahat, vel sponte decidat, aut vitrificetur nimium. Optimè quoque retortæ collum eminens amplo vasi recipienti connectatur, ne vel tantillum respiret. Recipiens verò locetur in arena madida, & convexa ejus pars integatur sacco ad dimidias repleto arena madida, qui saccus renovetur aliquoties aquæ frigidissimæ intinctus. Dimidium autem retortæ pulverisato vitriolo impleatur. Tunc verò destilla per gradus, donec moderato igne nil exeat amplius: ubi tunc augeas ignem carbonibus quantum possibile, cum verò carbonum ignis cesset spiritum in vas recipiens propellere, injectis lignis subter retortam ignis urgeatur per 5. aut 6. noctes summo igne naturæ possibili.

Retorta videbitur forsan tibi liquari in tanta ignis procella, at nihilominus constans perdurabit, eò quod exterior lorica terrea vitrum detineat & combibat, atque ita invitrietur quantum operi fat fuerit.

Memineris tandem vas recipiens à collo retortæ sequestrare flagrantissimo adhuc igne, alioquin videbis in frigidiorè statione redire spiritus in facem, quæ illos exspuit.

Tum

Tum demum accipe colocothar s. fæcem è destillatione residuam, quam à vitriolo Cyprio vero, Hungarico, vel saltem Goslariensi reservasti: Sulfuri commixta fæx illa residua iterum comburatur, usque in sulfuris omnimodam absorptionem. Hanc autem dein irrotabis & madefacies præfato spiritu, is enim uti statim imbibitur in patina vel cucurbita vitrea, inde ita repetitus nil nisi phlegma aquosum atque inutile reddit, remanso spiritu imbibito in colcothare, idque repetitum renovasexies aut septies, donec tandem spiritus affusus rubescat, qui supernabit colcothari, quod signum est, cessandum à saturitate imbibitionis, adeoque hoc dies colcothar usque in ultimos spiritus, jam flavescens olentes mellis grati odorem, pelle; memento tamen abstrahendum vas recipiens à retorta adhuc candente, obturatoque per ceram ore lagenæ fortioris, servandum hunc spiritum, cui demum si aquam injeceris, vas ipsum dissilit statim; ergo solo spiritu prioris destillationis compestitur hic secundus, cujus vix unica libra transfunditur de lagenâ in lagenam, quin unicæ saltem unicæ fiat amissio.

Itemque nisi retorta à recipiente tempestive ut dictum tollatur, videbis potissimum spiritum refrigerato furno rediisse in colcothar, unda fuit excussus.

Hic Spiritus ita rectificatus, quatenus volatilis & falsus, pergat usque in quartam digestionem, resolvitque excrementa morbosa in itinere obvia, & per consequens etiam tollit causam occasionalem plurimorum morborum Chronicorum.

Videmus ex his quam inter se conveniant Spiritus volatiles acidi, qui omnes, ex quocunque etiam sint sale, si ultimum volatilitatis consequuti sunt gradum, minimè differunt, sed ex uno eodemque Naturæ fonte orti, vel hoc vel illud corpus salinum, ratione particularum unâ variè concurrentium, produxerunt. Quod verò tam multum sæpè differant hi Spiritus, tam ratione effectus quam & substantiæ, ab illegitima & vili dependet elaboratione, & injustâ volatilis à crudiori separatione ut omnes sunt in pharma copoliis tales Spiritus Minerales, qui suo viliori modo destillati, ex crudiori saltem, & in fluorem redactis salinis particulis ferè constant, nobilioribus volatilibus, in quibus omnis legitimavis & efficacia, relictis cum remanentia, quam ineptè & satis ignoranter caput mortuum appellant, vitali & volatili spiritu adhuc refertum.

Ingeniosius, post elmontem, procedere *Nobilis* quidam *Helvetus de Mülner*, in elaboran-

borandis dictis & separandis particulis volatillissimis Vitrioli, hunc in modum jubet.

℞. Vitrioli Hungarici ℥. xx. ad albedinem calcinatum levi calore aliquot retortis, ut supra ad Helmonte edoctum, immitte & s. a. destilla per 40. horas & ultra summo igne, atque tunc Spiritum serva. Materiam in retorta residuam pulverisâ, atquè aqua calidâ superaffusâ solve hinc inde movendo vitrum ne conglomeretur massa, hoc per horæ quadrantem factò, cineribus calidis impone per 12. horas, & extrahetur Vitriolum adhuc contentum: hanc imprægnatam Vitriolo aquam decanta & recentem affunde, & ut prius procede, tam diu hoc reiterando, donec aquam non amplius observes tinctam, hoc peracto solutiones filtra, & in vase plumbeo evaporando aquam coagula vel in frigido crySTALLIFARI permittite.

Hoc extractum Vitriolum rursus in retorta, ut ab initio, igni committe & spiritum expelle, ac ex remanentia, ut jam edoctum, Vitriolum extrahe, & iterato destilla, extractum, huncque laborem destillando, Vitriolum è remanente massa extrahendo, tam diu continua, donec ex remanente massa nullum amplius Vitriolum extrahi possit, sed nigricans quædam massa remaneat. Quam pulverisâ, solve,

filtra & coagula in Sal vitrioli alcalinum incarnati coloris.

Spiritum omnem junctum, ex retorta leniter rectificata, à suo phlegmate, ac tum Sal proprium ei redde & per retortam destillando conjunge, ultimò fortiori igne pellendo, & consequutus eris Spiritum Vitrioli magnarum virium, qui tamen cum nondum volatilifatus sit, ob junctas alcalini Salis particulas, mediante Spiritu Vini volatiliff. elevandus & exaltandus, v. g. cum Spiritus Vini tartarifati ana. aliquoties cohobetur per cucurbitam ut transeat in circulatum, quo in solvendis Metallis miracula perages, & in morbis chronicis optatissima sanè præstabis.

Non infimum etiam Spiritus Volatilis separandi modum reliquit Nobiliff. D. Tack, Archiater Darmstadinus p. m. ubi docet hunc modum:

℞. Vitrioli Hungarici cœrulei, ℥. v. hoc solve aliquoties & congela, sine tamen coloris amissione, tum pulverifatum expone aëri, non tamen in Sole; stet aliquandiu, sic enim per longam aëris actionem, vivum ejus aurum quod adeò artus detinetur vinculis recluditur: hoc facto, proprio phlegmate recludatur tali methodo; Pone nimirum

Vitrio-

Vitriolum hoc in cucurbitam , & leniter phlegma abstrahere , fractâ cucurbita massam exime & contunde , eique redde phlegma, in Balneo reponere , & lento igne denuo phlegma abstrahere , sic enim recluso altera facta erit : rejecto denique phlegmate , sic cum Vitriolum ex retorta communi modo in Spiritum & Oleum destilla, affunde denuo capiti mortuo Spiritum , & destilla per gradus, fortissimo tandem igne urgendo, atque laborem eundem tertia vice reiterato, atque consecutus eris Spiritum vitra inaurantem, quem per alembicum rectificas, ut volatilior solum ascendat, graviori relicto. Hunc verum esse Vitrioli Spiritum dicitur D. Tack profiteretur, qualem Adepti Philosophi requirunt, cum sit virtute resolvendi & penetrandi, non constringendi præditus.

Videmus hinc, quantum laborum impenderit veri Medici in eruendis veris Medicaminibus, non certè pro more Pseudo-Medico- rum, qui Ministris suis ea concedunt, quæ ipsi nesciunt, sed quam malè ac ignoranter, eorum comperiuntur manibus submissi ægrotantes, quos, purgantibus, maximis haustibus propinatis, enervatos, tandem re deploratâ, ad acidulas, & denique acerbam mortem properare, cum gravitate jubent.

Vires Spiritus Vitrioli præprimis volatilis insignes sanè sunt, ubi fermentum partium languet, & putredo imminet, ac sanguis effervescens dissolutioni proximus, hinc in Febris ardentibus, acredine bilis, renibus obstructis, &c. maximo & cum laudabili effectu exhibetur, ubi abstergentibus, attenuantibus ac aperientibus habemus opus. Propinatur verò cum calido vehiculo antè partum ad guttulas vj. & x. aut pro circumstantiarum ratione ultra.

Porro jam cum viderent Artifices, quid præstent combinatæ volatilissimæ cum purioribus fixis particulis, ratione vel exemplo ab auro desumpto, quod ex acidi & alcali concentratissimis & in purissimis particulis constat; hinc naturam imitari voluerunt in fabricando Oleo Vitrioli coagulato: pro exemplo:

Receperunt Salis Vitrioli incarnati veri p. j. Olei verò vel Spiritus volatilis concentrati p. ij. mixta in arena leniter coagulari permiserunt, tum ejus ponderi addiderunt duas recentis Olei partes, & ut prius coagularunt, idque iterato continuarunt donec sal in duplo auctum fuerit. Jam acceperunt Oleum hoc coagulatum, & ei Olei recentis partem analogam superaffuderunt, & in cir-
cula-

culatorio vase hermeticè sigillata, per 14. dies arenæ imposita in totum coagularunt.

Hoc Vitrioli Oleum coagulatum dulce, ad vitæ longæ conservationem, aliis omnibus Medicaminibus præponere non dubitarunt, nec multos inveniri morbos crediderunt, qui huic coagulato non cedant.

Tincturam item subministrare invenerunt, quâ injectâ ferrum candefactum in cuprum convertatur, certissimo sic experimento metallorum transmutationem possibilem demonstrantes.

Hæc jam sunt legitimæ & veræ constitutionum Vitriolicarum separationes, quibus si non insudes, suadeo ut missas omnes alias elaborationes facias; simplici enim destillatione nil nisi inutile salinarum crudius implicatarum acidum stagma acquires, quo plus damno, quam commodo sanè eris, nisi more

Pseudo-Medicorum quæstus causa Pharmacopæum respicias magis quam doleres ægri.

CAPUT IV.

Salis Armoniaci analysin habet.

Nomen alii ab *ἀμμο* & arena, cum in Regione Cyrenaica sub ea in laminas concretum repertum sit, alii verò ex Armenia natales Salis hujus derivant, quod ibi ex Camelorum urina copiosè confectum fuerit. At, cum hoc ad nos deserti deserit, Europæi ejus fabricandi modum invenerunt, ex urinæ crudæ quintuplo, Salis communis parte una, & dimidia fuliginis. Hæc verò tria salina corpora purificatione & coctione in massam redegerunt, & in Sal postmodum sublimarunt. Id quod ex sanorum urina constat, meritò præferendum censetur illi, quod corruptam & putredini proximam urinam, pro basi habet. Recens enim & Sale volatili referta hic requiritur urina, quæ coctionem sustinet, ne coctione potissimæ vires expellantur.

Constat verò Sal Armoniacum ex spiculatissimis tricuspibus, quæ, cum ex figurarum tereti æqualitate volatilitatem, & ex rigido acumine ac lavore facillimam penetrationem obtineant, Solare corpus expeditissimè

rissimè transeunt; ubi si una cuspis ingressa renuit, in promptu statim altera est, ut itaque inter Salis hujus spicula & Auri poros æqualis detur proportio.

Hinc *Basilus Valentinus* miris laudibus prædicat hoc Sal, & clavem non infimam suppeditare, ad recludenda Metalla confitetur, mediante quo Tincturæ Mineralium & Metallorum nonnullorum elevari, aptæ reddantur: duplicatum enim obtinet Sal, ex acido subtili & alcali summè volatili combinatum, quod in sua resolutione postmodum mediante destillatione legitime instituta, duplicem reddit Spiritum; urinosum, ex levissimis urinæ & fuliginis particulis; & acidum, ex Salis communis, & volatilibus concentrationibus urinæ & fuliginis spiculis coagmentatum. Atque exinde Spiritui Salis etiam volatili longè præferendum, licet ex eo originem trahat. Acidus enim Salis Armoniaci Spiritus, summam suam efficaciam consecutus est, ex intimâ actione, cum igneo urinæ & fuliginis alcali, quod corrosivum mitigavit.

Jam ignis consulendus, ut hoc mediante, duplices hos Spiritus unitos separemus.

Fit verò separatio illa duplici modo, vel adjecto alcali, si urinosum solum desideremus,
vel

vel si acidum, addito & intermediato subjecto
combibente, quod acidum solum detinet,
urinofum verò dimittit solutum.

Si Urinofum primo velis

℞. *Salis Armoniaci* ℥. j.

Salis Tartari ℥. β. vel ℥. j.

mixtis & pulverisatis in cucurbita superfunde
parum aquæ ut pulstem referant, vel urina
pueri consperge, ac subito capitulo super-
posito destillationem institue ex arenâ, jun-
cturis vitri justè & quidem peroptimè clausis
cum recipiente sat capaci, & brevi tempore
horarum scil. duodecim spatio, nancisceris
Spiritus volatilem in magna copia. Acidum
enim Salis Armoniaci, fixum Tartari alcali
adoritur, & cum hoc pugnans, volatiliorem
dimittit Spiritum. In fundo itaque restat
acidus cum Sale Tartari, in tertium quod-
dam sive enixum Sal conversus: quod Sal si
solutione, filtratione & coagulatione à ter-
restreitatibus separet, obtinebis Sal deoppi-
lativum in Febribus intermittentibus, prin-
cipaliter quartana non contemnendæ vir-
tutis.

Vires Spiritus volatilis insignes sunt. De-
struit enim fermenta acida, hinc omnibus
morbis ab acido ortis, depellendis inservit,
unde in suffocatione Hypochondriaca,
Ulteri-

Uterina, Convulsionibus, Spasms, Epilepsia, Arthritide, Mensium suppressione, Febri quartana, maximo cum effectu, in idoneo propinatur vehiculo.

Dosis guttularum x. xx. xxx. & ultra.

Externè spiritui arthritico, vel liliorum convallium maritatus, addito paxillo camphoræ, doloribus Podagricis, insigni cum levamine applicatur, combibit enim acidum doloris authorem.

Hoc nunc mediante spiritu, destillata quævis Olea disponuntur, ut (quia ex sale in sulfureas agglomeratæ sunt particulas, & in Oleum abierunt, subtiliori Solis motu,) in subtilissima salina regrediantur spicula. Pro exemplo :

℞. Spiritus Salis Armoniaci ℥. j.

Vini rectificat. ℥. iij.

Olei macis stillat. ℥. ij.

mista digere, & circulando ac cohobando inseparabiliter conjunge; vires expeditas, Sylvius de Sale volatili oleoso, maximis hinc inde in suis scriptis deprædicat encomiis.

Jam ad acidum separandum deveniemus spiritum, qui longè operosiori modo acquiritur quam volatilis urinosus. Multi verò dantur processus qui hunc præmittunt, sed admodum

modum falsè ; qualis ille est , qui Sal Armoniacum cum farina destillari jubet, & loco Spiritus , inutile saltem acidum phlegma exhibet, ut ex sequentibus patebit.

Methodus hæc est: primò volatile urinosum alcali separandum , quo acidus seorsim existat ; ambo enim juncti , adeò fortiter sibi invicem implicati adhærent , ut impossibile planè sit simpliciter hos separare , nisi stratagemate adhibito vinculum dissolvamus. Hæc verò dissolutio , ut supra, mediante quidem alcali institui potest; sed tunc acidus relictus cum capite mortuo Spiritus , loco falis volatilis, quod dimittit , cum fixo se jungit intimius , & cum eo figitur , ut supra notatum , in enixum Sal , à quo nunquam separatur amplius. Hinc loco alcalium talia addenda sunt absorbentia , quæ acidum combibunt , urinosum verò liberatum dimittunt ; inter hæc excellit Hamarites. Cujus itaque recipe ꝑ. ij. & cum Salis Armoniaci ana. exactissime commixta ex retorta destilla , & elevatur volatilis urinosus Spiritus , ac ultimò fortiore igne sublimantur Salis Armoniaci ipsius , quædam subtiliores particule , quæ , cum duplicatam suam vim adhuc

adhuc dum obtineant integram, subtilissimas lapidis hæmatitis quasdam particulas secum ducunt, colore aurantiarum imbutas, quas finita destillatione exime, & in alcohol redactas Spiritui Vini immitte summè rectificato.

Volatilem urinosum Spiritum seorsim serua, superiori, cum Tartari Sale destillato, quodammodo præferendum. Acidum verò Spiritum in capite mortuo quæras, hoc modo: Contunde caput mortuum, & pulverisatum Spiritui Vini injice, qui in se recipiet acidas contentas particulas, cum lapidis hæmatitis subtilioribus atomis. Spiritum tinctum decanta, & recentem superfunde, hocque reiterato tamdiu, donec nullus magis tingatur Spiritus Vini. Tunc omnem Spiritum tinctum confunde, & ex M. B. abstrahe, & remanebit in fundo Sal pulcherrimum, gratissimi aromatici odoris crocei, hoc retortæ immisum & ex arena destillatum leni igne fundit Spiritum acidum, qui cum cessat guttatim stillare, augmenta ignem pedetentim, & ascendent flores levissimi, variis coloribus gratissimè coruscantes. Destillatione finita, cum spiritu tuo egresso, flores in collo retortæ abluendo solve, & leni igne ex recenti retorta
Spiri-

Spiritum denique abstrahe, & remanebunt flores in fundo, Spiritum vero magnarum virium in receptaculo clarum & purum habebis: qui Salis communis Spiritum antecellit robore & efficacia, quemadmodum robustus nervosus Vir, imberbem juvenem.

Jam recipe tuos flores, quibus supra, ex prima destillatione elevatis, Spiritum Vini rectificatissimum superaffudisti, tunc tinctum decanta, & recenti reaffuso, repetitis vicibus Tincturam extrahe, quamdiu colorari Spiritum observas: Tunc tinctum Spiritum evoca ex M. Balneo, quoniam nec arenæ nec cinerum calore ascendit, quod observa, ac in fundo cucurbitulæ remanebit elegantissimi coloris Sal, odoris jucundi crocei, hoc cum floribus supra in retorta residuis commisce, ac in cella in liquorem resolvi permitte, & aureum obtinebis liquorem non colore solum sed & viribus, ultimam tamen soluti liquoris partem non ad eò coloratam seorsim excipiendo, Febribus conducentem.

Prima verò liquoris aurei pars nunquam satis deprædicandas continet vires in hydrope, quartana, scorbuto, pleuritide, renum calculo, mensium obstructione, melancholia hypochondriaca, variis ventriculi affectibus, & similibus maximis corporis infirmitatibus.

Atque

Atque hinc collige salis Armoniaci vires in recludendis metallis : quis namque crederet in duriori Hæmatitis corpore adeò nobilem aromaticam latitate Medicinam , nisi sal Armoniacum nobis manifestasset. *Quærite igitur & invenietis.*

CAPUT V.

Alumen brevibus explicat.

HOC originem ex rupibus ut plurimum ducit, licet etiam ex terrâ, novæ Hispaniæ Incolæ, illud elixivient, & decoctione in lucidum & diaphanum corpus redigant.

Figura ejus cubica est, acutior verò quam salis communis, quia volatili acido potissimum constat, quo levi etiam igne expulso, terræ ejus particulæ levissimæ restant, diaphaneitate privatæ, quam aqua pura levi acido saturata largiebatur.

Vis adstrictoria est, hinc non contemnendus ejus usus, præcipuè externus, si enim indusium solutioni ejus immersum ac exsiccatum induatur, sudores corpus debilitantes, si opus, optimè restinguit, præprimis in morborum declinatione.

T

Con

Convenit item optimè in excrescentiis ulcerum carnosis, ac in fonticulis fluxionem promovet, imprimis alumenustum quod ulcerum externorum acidum absorbet, optimè eadem purificat.

CAPUT III.

Sulfur resolvit.

Sulfur ab acido condensatum est, & ex sale *Sin hanc resinofam migravit substantiam, ac sola crassitie & particularum aut spiculorum obliteratione & defricatione à sale differt* : unde etiam hoc suo resinoso indumento liberatum, suam recuperat schesin; Si enim vulgare sulfur incendas, subtilissimam flammam odorem aquæ forti vix cedentem concomitari, in acore persentices, quem si sub campana receperies, acidum habes spiritum, reliquis salium spiritibus haud absimilem; hinc etiam *Cl. Helmont* de eo pronunciavit, quod eo insit maxima vis arcendi putredinem, si enim, ut præcipit, stagma sulfuris, sive acidus ejus Spiritus quotidie detur ad duas aut tres guttas in jure carnis aut cerevisia, illis, qui ex venæ sectione sanguinem suum

suum putrescere compertum habent, illi post exiguum spatium deprehendent, ex usu istius stigmati omnem putredinem à sanguine recessisse, totumque liquorem vitalem primæ puritati ac sinceritati restitutum. Acidus enim hic Spiritus humorum putredinem arceat, & spiritum dissipationi restinguendæ maximè opitulatur.

Jam hic sulfurum prima consideranda, & separanda veniunt, quæ si secreta sint paululum, spiritibus suppeditant pabulum, si verò combinata rursus, pulmonum exulcerationi conferent, ubi alcalina pars acidam absorbet, acida sulfuris parte si modò non peccet acrimonia, parante viam.

Hoc est de quo loquitur *Cl. Helmont* in tr. Verb. Herb. &c. ubi jubet sulfura spoliare vi suâ peregrina ac virulentia, (quæ in sua concretionem irrepsit:) sub cujus nimirum custodia abditur ignis vitalis Archeum in scopos desideratos placidissimè deducens.

Atque sine hâc præparatione & separatione inutile planè experimur in pulmonum affectibus: alcalina enim est sulfuris pars quæ inanitionis, (ut *Tachenius* habet,) impatiens, rursus suo simili exsatiari desiderat, atque hinc avidè combibit & absorbet pulmonum acida putrefactiva. En Rhodus, hic salta.

Hic jam præparationes varias Schröderus & alii habent, quarum tamen præparationum rationes vix agnoverunt: Si pro exemplo, sublimationem sulfuris solam consideramus, inveniemus, mox vitriolo, mox corallii, aut planè sine adjecto quodam corpore, institutam eam fuisse, unde postmodum flores acquisiverunt aut acido magis vel minùs imprægnatos: quam verò differentiam haud perspexerunt, contenti, quod arsenicalem virulentiam, quam credebant, sublimatione ademert.

Sed si acidi & alcalini in sulfure differentiam dilucidius perpendifsent, tam rædiosa multa vexamina non instituisent, vel sua elaborata medicamina ægrotis majori cum effectu adhibuisent.

Perpendamus primò sublimationem, quam nos duplici ex causa suscipimus, pro acquirendis particulis sulfureis, nimirum acido, vel plus, vel minus, imprægnandis aut saturandis. Sic, si exaltatum & acuatum expectimus sulfur sublimatum, recipimus flores sulfuris, simplici solum sublimatione & levè igne ex cucurbita elevatos, relicto foraminulo parvo in alembico vitreo superposito, quo expeditius ascendant: horum recipimus *ib. j.* & cum vitrioli parum calcinati, vel salis
fusi

fusi lb. j. peroptimè trita & mixta aliquoties elevamus, semper cum recenti vitriolo aut sale, donec nostros flores vitrioli vel salis acido sufficienter saturatos sentiamus.

Benè hoc perspexit *Sendivogius* in suo novo Lumine Chymico, quando pag. 163. vitriolo principaliorem energiam in perficiendis sulfuris floribus adscribit, per se enim, inquit, flores sublimati parum virium obtinebunt, si vitrioli ignis non incorporatur illis: atque inde, Pseudo-Chymicorum apparent falsæ opiniones, dum haud considerant, quid sulfuris floribus vim & efficaciam impertierit, putantes solum hoc præstare sulfur sublimatum, arsenicali suo veneno, sed quasi verò, orbatum. At acidum in vitriolo clavis est, quod interiora sulfuris, suis acidis particulis recludit, & viribus extollit.

Hi sunt flores, quibus *Th. Paracelsus* addere jubet aloen, crocum, myrrham, acin peste tum maximè extollit; ac qui in aliis affectibus, ubi effervescentia vel ebulliens ferocia cohiberi opus habet, propinari debent. Si autem tuos flores sive sulfur sublimatum, plus alcalinum quam acidum velis, sublimatio instituat per alcalina, quæ acidam absorbent partem, alcalinam verò dimittunt, sic optimè tunc cum pulverisatis elevatur coralliis, vel cum usto Cervi C. &c. Atque

Atque tum in mensibus recentis cum bryoniae faecula melius adhibetur, & in pulmonum affectibus tutius propinatur.

Si separatim arrideat sulfuris acidum, fumus campana recipiatur condensandus; vel si in promptu habeas ollam maximam, tum sume patinam non profundam, huic impone aquam fontanam, inque hanc patinam ordinato ollulam parvam, ita tamen ne aequa ingrediatur, huic immitte sulfur pulverisatum & accende, ac superpone ollam tuam maximam, ut hanc coerceas fumum, qui in aquam subsidet, tum sulfur extinctum iteratò accende, & ollam superimponere, hoc verò tamdiu repete donec aquam acido sulfuris fumo sentias sufficienter imprægnatam, quam tunc pro lubitu abstrahere, ut acidum seorsum existat.

Acidus hic sulfuris spiritus ab aliorum salium acidis minimè differt, nisi quod in sulfure elaboratus & subtilisatus magis, quam in salibus reliquis, si verò horum spiritus ut supra edocti, perficiuntur & volatilifantur, omnes ejusdem sunt Essentiæ. Et quod medicamina quædam sulfuris spiritu parata laudabiliores obtineant vires, quam quæ crudiori vitrioli, salis &c. spiritu elaborata sunt, hoc majori vel minori particularum & spicu-
lorum

lorum puritati adscribendum est, quæ videlicet in sulfure magis heterogeneousitatibus liberatæ, levi etiam flamma separantur, ubi in reliquis salibus fortissimo igne urgeri necesse habent, utpote magis terreis implicatæ particulis.

Hæc de sulfuris acido. Si verò alcalinam sulfuris partem exaltare magis animus sit, longè alio procedas modo, acidam nimirum obtundendo. *Hoc si intellexissent Pseudo-Chymici, sulfuris per oleum colliquationi tamdiu non insudassent*, cum in momento juncto sale alcali in hepaticum vertatur colorem, omni tunc inserviens scopo.

Verè hoc perspexit *Paracelsus*, qui suam Essentiam sulfuris, ex sulfuris lb. j. cum scelis Tarsari lb. ß. coctis, per spiritum vini extraxit: quam Essentiam ignem tunc sulfuris appellat, ac de ea prædicat, quod sit verus pulmonum balsamus, & febres curet, internè data.

Externè verò ulcera, fistulas, scabiem, carcinomata, & alia similia subitò & miraculosè curet, si eluantur saltem hæc sæpius Essentia, & tum simplici saltem emplastro Oppodeldoch superposito emplastretur: quemadmodum enim, inquit, vermes & tineæ igni fugantur, ita & verminosa & tineosa

ulcera Microcosmi, hoc occulto sulfuris igne profligantur.

Optimè hoc advertit *Cl. Cnöfelius*, qui ex hoc fundamento suam *Tincturam*, sive *sulfuris balsamum* adornavit, ubi in hunc docet modum.

℞. Sulfuris ℥. iij. fluant in tigillo, & immisce salis Tartari pulv. ℥. j. coquantur optimè, ut fiat massa hepatis instar fusci coloris. Massæ huic refrigeratæ & pulverisatæ adde olei lini recentis ℥. iij. Mixta coque in magno vase, igne lenissimo, spatula subinde agitando, donec spissescere incipiant: tunc removeatur vas ab igne, & imponatur vasi grandiusculo aquâ frigidâ impleto, tunc materia ascendet, & condensabitur instar hepatis tota spongiosa, hanc in frustrula minima conscinde, inde retortæ Waldenburgicæ fortissimæ, luto probè obductæ, postea adaptato recipiente, justeque observatis ignis gradibus, institue destillationem; primis 5. horis exit phlegma, postea liquor lacteus, qui etiam ad 6. vel 7. horas continuabit, quo tempore per 15. horas caute admodum procedendum tibi erit, igne discretissimo, ni incassum laborare, & recipientem perdere velis, donec tandem nubeculæ albæ progredi incipiant, ubi ignem gradatim augere potes, & exhibit

oleum

oleum rubicundissimum, & in eo ignis statu tunc conservetur, donec omnis humiditas expulsa, & quousque nebulæ non amplius conspiciantur: tunc verò tandem ignis violentia continuetur, ut retorta candeat, & prohibet adhuc oleum crassum butyri instar, in parvâ tamen quantitate. Destillatione absoluta, lacteus liquor separetur ab oleo, quod se coagulare solet, & tamen supra ignem iterum liquefcit.

Hujus olei coagulati sume p. ij. colcotharis vitrioli p. j. in patella magna hæc spatulâ lignea supra ignem misceantur: ac hæc ita copulata & refrigerata, ac in frustula parva contractam massam de novo ex arena per retortam vitream destilla, ac iterum spatio viginti quatuor horarum exhibit phlegma cum oleo, tandem verò igne aucto, cum spiritibus oleum simul crassum gelatinæ instar prodit, quod totum expellendum, & à phlegmate iterum separandum.

Tunc recipe hujus olei à phlegmate separati ℥. iij. Olei anisi ℥. ij. mixta in phiola hermeticè clausâ digerantur per mensem, vel tamdiu, donec optimè uniantur, & habebis verum pulmonum balsamum, & hecticorum solatium, etiam in peste, & aliis venenatis morbis medicamentum divinum.

Cujus Dosis est à gutt. v. ad ϑ . β . cum idoneo vehiculo.

In hoc opere sulfuris acida pars expellitur quædam, quædam vero subigitur & in alcali transmutatur, vel per hoc occultatur. Sic in primi laboris ultima forti destillatione, cum retorta candet, maximè noctu, fornax videtur tota cærulej coloris, ac si tota sulfure accenso arderet, totaque domus impletur odore sulfureo, & omnia vasa metallica, maximè argentea & cuprea, diversis coloribus imbuuntur, adeò subtilis est ille spiritus volatilis acidus, ut omnia etiã minutissima penetret; quo tamen viso ignis removeatur, ut refrigescant omnia.

Si tantum impendere laboris tædeat, hâc saltem simpliciori procedas methodo. v. g.

\mathcal{R} . Sulfuris pulcherrimi \mathfrak{ss} . j. lique scat supra ignem in ollula in vitreatâ, ac tum immisce salis Tartari, ex Nitri & Tartari crudi pulverisatis & detronatts facti, & pulverisati \mathfrak{ss} . β . movendo semper spatula, donec probè mixta videantur, tunc verò operculo claude, ac luto probè sigilla, igni circulari impone, & per tres horas cementa, ut in fluore detineantur: tum remove ab igne, & adde aloes opt. myrrhæ, mastich. ana. \mathfrak{z} . j. benè pulverisata, immisce probè & exactè, ac tum massam effunde in patinam latam ligneam aquâ humectatam, ne cam inurat.

Refri-

Refrigeratæ massæ ac pulverisatæ in phiola superfunde spiritum therebint. vel oleum juniperi, aut quod melius, oleum succini ad eminentiam aliquot digitorum, ac in cineribus legitimè digerantur, donec oleum videas Tincturâ probè imprægnatum, quod decanta, & serua tanquam legitimum & verum sulfuris balsamum.

In pulmonum vitiis, peste, febribus malignis, arthritide, & similibus satis celebrem.

Dosi guttularum v. ad x. xv.

Externè verò in variis ulceribus, sordidis vulneribus, &c. magnarum virium.

Hâc encheiriâ acidæ sulfuris particulæ, ope alcali Tartari absorbentur, & alcalisatæ potius emergunt, quæ tum oleo liquantur, sulfureo-salinæ profapiæ, ex quibus tamen meritò præferuntur olea volatili sale referta, quale succini est & similia: vel etiam spiritu vini sulfureo-salinæ naturæ, potest optimè fieri extractio, ut supra à Paracelso factum audivimus. Ubi sequens operandi methodus non ex infimis est. v.g.

℞. Conchas in piscinis reperibiles, has acetomaceratas à sordibus purga, tum verò exsiccatas calcina ad albedinem. Recipe tunc salis Tartari ℥. β. huic in tiglio probè liquefacto, repetitis vicibus concharum calcinatarum pulve-

pulverem ad libram dimidiam commisce exactè, atque tum effunde, & sequenti usui asserva, nimirum:

Recipe salis Tartari lb. ß. fluat in tigillo, & in fluxum injice sulfuris pulverisati ℥. iij. & pulveris supra ex Tartaro & conchis asservati ℥. viij. hoc tamen modo, scilicet alternatim, ut primo parum sulfuris, tum parum pulveris, quod prohibet ne sulfur flammam concipiat, injiciatur, quibus liquefactis, recentem immitte sulfuris partem cum dicto pulvere, idque continua, donec omnia sint conjuncta & optime liquefacta, ac tum effunde in patellam invitreatam, atque subito cum pannis quintuplicatis madefactis massam suffoca, refrigeratam verò pulverisa, ac phiolæ immixtæ, spiritum vini rectificatissimum ad digitorum quatuor eminentiam superaffunde, clausaque phiolâ, ac repetita recenti spiritus vini affusione, omnem Tincturam extrahe, quam tum ad liquorem abstrahere pro lubitu poteris.

Vires sunt percelebres: balsamica etenim sua vi conservat à putredine, calefacit acido debilitata corpora, acidum pulmonum putrefactivum corrigit, variisque ab acido ortis doloribus demulcendis convenit, hinc dolores dentium ac aurium sedat, gossypio immixta.

Renum

Renum etiam fermentum nimium acidum corrigit, ac arenulas pellit, ac ab aëre maligno prætervat &c. Dosi guttulatam 10. 20. & ultra exhibita.

Hæ jam sunt communiores, & tamen haud omnibus, vel paucioribus saltem cognitaræ sulfuris correctiones, quibus sequentem Paracelsico more institutam præferimus. Naturam verò imitabatur Paracelsus, dum artificiali calore ad perfectionem deducere intendebat sulfur, ubi hoc Natura deseruerat: Phiolæ enim inclusum coquebat, donec non amplius ascendere, sed in fundo fixum manere cogebatur, ac acido igne expulso alcalinam induerat naturam. At cum nimium temporis huic operi requiratur, breviorē sequere methodum hanc: Sulfur nimirum aliquoties per alcalina sublimatum, cum salis Tartari ana. par calcem vivam combustum & fortificatum, conjunge, ac phiolæ inclusa, leni igne foveto ne sulfur ascendat. Si verò adeò accuratè præcaveri haud possit, quin ascendat aliquid sulfuris, reliquis commisceto rursus: quicquid enim alcali non mixtum est, ab eo non perficitur: coque verò tam diu, donec ut plurimum fixatum sentias sulfur, quò verò diutius eo modo cæmentas, eò magis disponitur ad sequentem fixationem: hoc

hoc factò aquâ calida solve præparatum hoc sulfur, ac aceto præcipitatum collige & exsicca, exsiccatum verò ovo philosophico immitte, & tandem igne adhibito ad maturitatem deducito seu fixitatem: cui denique tunc superfuso alcali volatilifato Tincturam extrahe, à quâ, si liquorem superfluum leni abstraxeris igne, remanet penetrantissimus igneus sulfuris liquor, quem cum iudicio, leni igne adhibito, ne volatilem socium expellas, & observatis ignis gradibus in Elixir perfectum & fixum redigito, sed observa ut ignem curiosè regas donec fixitatem acquirat, nec nimium festinando operam perdas. Atque tum consequutus eris Medicamen, quod radiis suis obscuratum illuminat Archeum, & omnia ea peragit quæ sulfuri unquam adscribi poterunt.

CAPUT VII.

De Succino.

Succinum resinosa esse videtur substantia, Sex particulis alcalinis volatilibus ope facilis marini leviter concentrata vel concreta; Natales ex therebinthinis & pinu deducere vulgò volunt. *D. Major* & alii, cum vidissent
in il-

in illis locis copiosiore succini proventum, ubi tales arbores crescunt, inde concludere voluerunt à resinosa talium arborum substantia per terram dispersâ nasci: hanc verò eorum opinionem roboravit inflammabilitas, & odor, à therebinthinæ incensæ odore vix differens; præprimis etiam cum ex Martini Alante Sinico legissent, Chineses ex resina pini per decoctionem artificialiter parare vel effingere succino similem substantiam, ut naturali vero invidiam facere possit.

Reperitur verò hinc inde ad maris littora, uti in Borussia, Cimbria occidentali, &c. ubi accolæ illud retibus piscantur. Hoc tamen altero magis elaboratum ac perfectum esse creditur. Nigrum enim vilius, quod si tractu temporis Sole & sale elaboretur amplius, tandem in flavum & à flavo in album migrat, id quod hæc probat Mechanica: si enim succinum flavum in cucurbitam ponas, vel ollam fictilem, & ad hujus p. j. addas salis communis p. ij. ac aquâ s. q. addita, alembico cæco superimposito ne aqua subito exhale, coquas, per aliquod temporis spatium ex flavo album evadit.

Levem ab acido concretionem nactum fuisse, facilis ejus indicat solutio. Sic *Cl. Morhoff* de Metall. transmut. refert, se apud *Cl. Theodorum*

Kerckringium in figne obfervaffe artificium, folo nimirum ignis ministerio, nec ullâ aliâ re addita, folvendi fuccinum. Nam oftendit mihi, pergit, cadavera infantum fuccino obducta, ut omnia membra transparenterent, monftravit etiam phiolam vitream fuccino tali foluto, rurfumque coagulato impletam. Tali verò fluiditate fuiſſe præditum ante coagulationem, muſcæ, aranæ & ſimilia, quæ perennius in coſepulchrum naçta ſunt, indicant.

Ut verò clarius fuccini conſtitutiva nobis fiant manifeſta, deſtillationi ſubjiciamus, quæ hoc inſtituenda modo :

Recipe fuccini groſſe pulveriſati ꝑ. iij. immitte retortæ capaci, ut dimidia pars vacua maneat, quam arenæ impone, recipiente magno adhibito, junçturis exactè clauſis, & ignem adhibe, menſuratis legitimè gradibus, ac exit ab initio phlegma, deinde ſpiritus, & denique oleum cum majori ſalis volatilis portione, quando nil amplius exit, tum refrigeratis omnibus, detracto recipiente, confuſa habes phlegma, ſpiritum, oleum, & ſal volatile, hæc ut ſepares, recipienti infunde aquæ calidæ ꝑ. ij. ac ſal lateribus adhæreſcens ablue, tunc in phiolam effuſa invicem ſepara, oleum ſcilicet ab aquâ, ſpiritum & ſal volatile continente.

Oleum

Oleum separatum cum cineribus clavellatis mixtum, ut saltem oleum absorbeatur, & fiat massa sicca, retortæ indatur, & leviter destilletur. Ac primo prodit oleum purum & clarum, quod seorsim serva, tunc aucto igne rubicundum successivum excipe oleum.

Oleum hoc rectificatum, propter volatiles alcalifatas particulas copiosè implicatas, insignes obtinet vires in debellanda Apoplexia, Epilepsia, Paralyfi, & aliis cerebri, renum, vesicæ, & uteri affectibus.

Dosi guttularum, iij. ad vj. & ultra.

Rubrum verò oleum roborandis convenit nervis, membris paralyticis confortandis, tumoribus dissipandis, &c.

Jam si sal volatile separatum expetis, recipe liquorem supra reservatum, à quo oleum fuit separatum, immitte cucurbitæ oblongi colli, vel phiolæ, & ex M. B. lenissimo, sal volatile cum spiritu eleva, eo planè modo, de C. C. volatili sale edocto.

Vel affunde liquori cui sal volatile inest, guttatim optimum spiritum salis, & magna orietur ebullitio, dum acidus salis spiritus in sal volatile agit: quando cessavit ebullitio, capitellum superimponere, & ex arena destilla, & elevatur saltem insipidum phlegma leniori igne, quod cum cessat, auge ignem, & sublimabi-

mabitur Sal volatile, quod, cum acido saturatum sit, salis Armoniaci saporem habet. Huic anatica proportione sal Tartari adde, & ex cucurbita capitello munita in arena sublima, & Tartari sal acidum salis spiritum relinebit, volatile verò succini sal purissimum scandet in capitellum, quod exemptum probè seruetur clausum, ne ob summam, quâ pollet, volatilitatem, avolet.

Si tædiosiori rectificationi non insistere velis, & attamen sal volatile ab oleo suo empyreumatico liberatum desideres, cum spiritu vini rectificatissimo oleum extrahe, donec purum relinquatur volatile sal, quod tum serva. Hæc vero rectificatio præstat, quam quæ repetitis destillationibus peragitur, hoc enim modo volatiliores salis volatilæ particule servantur, oleosæ vero empyreumaticæ rectificantur, vel separantur.

Vires magnæ sunt, in epilepsia, paralyfi, convulsionibus, destruendo acido corrupto, &c. sudores movet, & expertissimum præbet Diureticum, & similes parat nobiliores effectus.

Ex hoc volatili sale cum spiritu vini rectificato, addito spiritu C. C. itidem ab empyreumatico suo oleo liberato, mediante digestionem & repetita destillatione fit liquor C. C. succi.

Succinus, egr
rem affectibus
Parat a
mum suum v
num, hoc pro

Recipium
ex hoc destill
rolante, ut f
Tartari imp
tam, ut vid

Hoc
nentiam,
arenam po
runt, junct
ur, cum ta
habeant: i
quod decan
alcedentia
servatur.

¶. A
My
Stor
Benz

chris in re
latum. 8.
fanguis del
lum, quod lep

succinatus, egregiarum virium in variis puero-
rum affectibus ab acido coagulante ortis &c.

Parant alii mediante hoc sale volatili Balsa-
mum suum vitæ non contemnendarum vi-
rium, hoc procedentes modo, v.g.

Recipiunt succini nobilioris libras aliquot,
ex hoc destillant spiritum suum, oleum & sal
volatile, ut supra edoctum. Oleum cum sale
Tartari imprægnatum rectificant per retor-
tam, ut itidem audivimus supra.

Hoc oleum coralliis affundunt ad emi-
nentiam, ac in retorta recipienti juncta, & in
arenam posita, per septem vel octo dies dige-
runt, juncturis tamen clausis, ne quid perda-
tur, cum sal volatile ascendere compertum
habeant: intra hoc tempus oleum tingitur,
quod decantatur, & si quid in hac digestionem
ascenderit salis volatilis, ei jungitur, & ita
servatur. Tunc

℞. *Aloës opt.*

Myrrha ana. ℥. j. ℞.

Storac. calam. ℥. j.

Benzoi ℥. ℞.

mixtis in retorta superfunde spiritus salis vo-
latilis ℥. ℞. & recipiente adhibito ex arena
forti igne destilla, ac spiritus oleum transve-
hor, quod separatur.

Hujus una pars, cum superioris, coralliorum Tinctura imprægnati, partibus duabus mixta, constituet Imperialem Medicinam, ad cerebri, renum, uteri & similes affectus non satis deprædicandam, uti & in peste absolutissimam ferè.

Dosi guttularum v. ad x. xv. & ultra.

Quirudiori & leviori methodo, absque destillatione vires succini expetunt, mediante spiritu vini essentiam extrahunt ex pulverificato succino, sed tunc requiritur spiritus vini rectificatissimus, cui ego tartarifatum substituo. Quò verò succinum suas potiores vires spiritui vini largiatur, fixo quodam alcali, recludatur prius hoc modo. v. g. Succino subtilissimè trito Nitri fixi liquorem ad eminentiam superfunde, ac in digestionem reponere per 14. dies, in fine augendo ignem, ut omnis humiditas exhalet, ac tum alcohol vini affunde & tincturam extrahe. Cujus

Vires admodum sunt insignes in cerebro, ventriculo, vel toto nervoso genere confortando, & in renum ac vesicæ vitiiis & obstructionibus corrigendis, &c.

CAPUT VIII.

Corallia resolvit, Perlas considerat.

COrallium est planta marina mediante acido volatili seu spiritu lapidifico petrificata, in suo enim germinationis initio, mollia adhuc è mari sæpius extrahuntur, quæ tamen ex mente Boylæi aëris sale acido æthereo intra dies aliquot extra terram indurescunt.

Ad perfectionem deducta rubescunt, acidis volatilibus particulis in delicatius sulfur, exaltatis, ex hac causâ oleosis, rutilans eorum color facilius quam aliis extrahitur menstruis. Contrarium quidem fovet sententiam *Cl. Fr. Hoffmannus*, ubi in sua clave pag. 161. inquit: Jam quod colorem rubicundum concernit, itidem non à sulfure, cujus ne gry quidem inest, deducimus, sed ex nudâ naturali texturâ diversarum partium coalitione figuratâ: quam texturam, sæpius ab atomis & effluviis, è corpore gestantium cachecticorum vel cacochymicorum, emanantibus, & in porulos ejus penetrantibus, inverti, ut pallore inficiantur, credimus: contra verò effluvia è sano homini-

homine expirantia, eorum colorem adaugere vel conservare.

At solam particularum texturam, nisi sulfur accedat, colorem inferre posse, minime videtur credibile, cum solum sulfur, congruentissimum colorum statuatur subiectum, utpote maximè extensibile, & pro majori vel minori particularum subtilitate colorem varians. Et, si nulli rei sulfur inesse credamus, quam ex quibus realiter & in substantia ac propriè ita dictum seu vulgare sulfur extrahitur; unde variæ emergunt colorum diversitates in vegetabilibus? Non sanè ex solâ partium quâ talium, sed quâ sulfurarum, subtili vel crassiori textura: quo verò compactius sulfur rebus inest, eò color rubicundior. Sed hic non intelligimus illud vulgare sulfur, quod nunquam nec ullius rei principium constituit, sed subtilissimas acidas & alcali particulas mediante Solis motu adeò exaltatas, & sæpius concentratas, ac exindè variè figuratas, ut pro diversa earum tum positura, interveniens luminis ictus colores exprimat.

Horum suavi colore allesti artifices, varias in eis quæ siverunt, & quidem magnas virtutes, imprimis in delieato eorum sed levi colore, unde & in separando hoc maximè insudarunt,

quem

quem tamen, ludente sic menstruo, nacti, irritato cum effectu propinarunt, vel hunc sibi falsè imaginati tuère, à coralliis profectum, quem menstruo tribuere debuissent.

Ex omnibus ferè meliorem Tincturæ extrahendæ modum docet *Cl. Langelott*, qui corallia cum oleo Anisi purissimo in hypocausto calido per integrum annum digerendo, in mucilaginem rubicundam resolvit, immutato olei colore, quo decantato, ex dicta rubicunda mucilagine, cum spir. vini tartarifato Tincturam extraxit. Sed quid hæc in morbis præstiterit, tacet.

Ego aliquoties mediante oleo sceniculi eorum colorem separavi, sed vires nullas, nisi quas menstruum largiebatur, animadvertere potui.

In substantia verò, ob vacuum corpus, alcalinæ naturæ, acido crudiori destitutum, & subtiliori quodammodo perfusum, majores continet. Acidum enim crudius vel superfluum, in corpore sibi associat, acidis sulfuris particulis parantibus viam.

Majori cum suasu, si quis præparata velit, adhiberem acido resoluta corallia, licet tum effectus, non tam coralliis, quam eorum solventi acido adscribendus sit: ac hic nobis placent à *Criugnero* descriptæ solutiones quas

Tincturas vocat, cum hæc adstringentem & refrigerantem obtineant vim, in fluxibus alvi, hepatis inflammatione, fluore mensium immoderato, &c. majoris effectus. Hanc verò recommendat methodum.

Primò cum aceto destillato, & phlegmati suo rejuncto, solvuntur corallia, donec reiteratâ recentis aceti affusione, omnia soluta sint: tum solutio hæc præcipiatur cum spir. fulfuris, donec omnis pulvis coralliorum ad fundum descenderit: hoc factò, decantatur remanens liquor, qui est appropriatum *Criü-gneri* menstrum. Cum hoc

Secundò solvuntur coralliorum rubrorum fragmenta calori levi imposita, & cum nil amplius extrahit vel solvit menstruum, decantatur, filtratur, & ad remanentem liquorem evaporatur, ac servatur pro Medicina non sanè contemnenda: Aciditate enim sua particulis terreis alcalinis coralliorum implicatâ, ventriculum roborat, bilem acriorem obtundit, hinc in Diarrhæa, Dysenteria, &c. optimo cum emolumento propinatur, præprimis si in hunc finem combinatur cum radicis tormentillæ succo, & in syrupum ambore diguntur. Pro exemplo:

Recipe Radic. tormentill. mundat. & siccant. ζ . vj. grossè contusis, in cucurbita affundæ aque

aque eade
 3. vii. coquant
 hoc compo
 dit. restant
 tum liquorem
 cum & filtra
 3. j. cum alb
 in bita rursus
 nam decoq
 maso veto
 Tinctura
 pro uls fu
 Dosi co
 Haic su
 addit Et
 structionib
 fluxu & sim
 habit.
 Porro re
 perarum Et
 militum, p
 Coralli
 juncto, sol
 ratem deco
 cullia, a
 hanc conv
 tabia.

aquæ ex eâdem herbâ & radice destillatæ
 ℥. xvj. coquantur leniter in arena per 6. horas,
 superimposito alembico, ut si quid transcendat,
 reaffundi queat; tum verò refrigeratum liquorem à
 radicibus effunde per manicam & filtra, filtrato
 liquori adde Sacchari ℥. j. cum album. ovi num. j.
 alembicoque indita rursus, moderato igne ad
 consistentiam decoque, ne empyreum asapiat: despu-
 mato vero, & legitime decocto syrupo adde
 Tincturæ sive liquoris coriallati ℥. iij. ac serva
 pro usu supra jam indigitato.

Dosi cochl. unius.

Huic suæ, ita vocatæ, Tincturæ quandoque
 addiit Essentiam Martis, & in hepatis ob-
 structionibus, cachexia, hydrope, mensium
 fluxu & similibus, optimo cum effectu ad-
 hibuit.

Porro refert se hâc suâ Tinctura, cum vi-
 perarum Essentia combinatâ, aliquot centena
 militum, peste correpta liberasse.

Corallia, aceto destillato cum phlegmate
 juncto, soluta, si adhibito leni igne, ad sicci-
 tatem decoquas, ut liquor exhalet, remanent
 corallia, acido imprægnata & in salinam na-
 luram conversa, in omni liquore facile so-
 tubilia.

V 5

Pulvis

Pulvis verò qui instillatò spiritu sulfuris ad fundum sedit, si aquâ purâ sæpius edulcoretur, coralliorum vocatur magisterium, acido saturatum, hinc naturali sua alcalina energia orbatur, & in aliud ens conversum.

Rutilantem corallia Tincturam, subtilissimis acidi spiculis in sulphur exaltatis debere, audivimus: Ab eodem etiam volatili petrificante acido germinationis initium duxisse, sequens probare viderur *Mechanica. v. g.*

R. virid. aris lb. iij.

sulfuris vivi lb. j.

arenamund. lb. iij.

Pulverifata & exactè mixta ex retortâ destillentur, leniori ab initio arenæ calore, postea gradatim fortiori, ut exeat spiritus acidodulcis, gustui gratus.

Hunc spiritum coralliis pulverifatis affunde, & leni calori apponantur, donec sensim siccescant, tum in capaci vitro affunde aquam quandam destillatam, vel simplicem vel rosarum, & relinquuntur in calore leni, ac resurgent corallia jucundo spectaculo.

Spiritus ratione virium præclarus admodum est; in asthma enim, ex pulmonibus copiosa & crudiori pituita refertis, orta &c. maximè conducit.

Dosis scrupuli unius.

Coral.

Corallia item, oculos caneri, margaritas, &c. phlegmate vitrioli soluta præcipitat in magisteria butyracea, leviter omni in liquore solubilia.

Margarita sive Perla in conchis concretæ reperiuntur ab exsuperante testarum succo, volatili acido conglomeratæ.

Vires vulgo creduntur maximæ, & cordiales, sed nullum unquam vidi morientem hisce revocatum, hinc plus mentaliter, quam realiter cordiales esse duco. Non verò negandum, eas in substantia saltem vel præparatas, nec viribus adhuc orbatas, propter particulas subtiles alcalinas terreas acido-volatili imprægnatas, acidum crudius rectificare, & exaltare, unde sæpius in affectibus hypochondriacis, spiritibus acido inquinatis, hinc in epilepsia, & similibus, maximè conducunt. Quod verò agonizantibus in genere, tanquam sacra præscribantur anchora, Medicorum ignorantia ut plurimum adscribo, qui in eis latentes vires, non nisi ex libris, & quidem ut plurimum sinistrè traditas, metiri solent.

Ex omnibus tamen aliis, suam ignorantiam produnt illi, qui perlarum magisterium præferunt, vel alia exinde pomposo nomine Arcana, Essentias, Tincturas, &c. quia hæc erudiori aceti, spir. salis, &c. acido viribus suis
genui.

genuinis alterata planè deprehenduntur, nec aliis, vilioris fortis Magisteriis, tunc præferenda videntur, neque hisce pretiosis tum, argento sunt emungendi homines, quia, si in cruditatibus biliosis, amaris, acrioribus, acida expetuntur, vilioribus hæc expediuntur, & minoris pretii acidularis Magisteriis, ut oculorum cancri, coralliorum, &c. vel ipsis spiritibus acidis legitimè paratis multò præstantius hæc corriguntur acria, amara, & similia bilis producta, & vitiata qualia.

CAPUT IX.

Lapides examinat.

Aquam rerum naturalium esse materiale principium, & mediante suo subtili terreo, nostrorum oculorum aciem afugiente lapides constituere *Henricus de Rochas & Bernhardus Palissy*, Gallus ingeniosus, confirmant; & in hanc sententiam propendere videtur *Illustr. Boyle*, dum gemmarum primam originem liquidam fuisse statuit, quæ, si molliores pro ratione mineralis obvii acquirant, In opacis vero, ut *Hæmatite*, *Jaspide* & similibus, terram metallico quodam succo imprægnatam,

ornatam, accessione spiritus petrificantis, in lapidis formam coagulatum fuisse existimat: imò ipsam aquam communem variis mineralium effluviis infectam, id præstare posse credit. Nec aliam fovet sententiam *Sendivogius*, qui ex aquâ produci duplicem terram, limosam unam, alteram lapideam verè statuit, quando ita de hac materia discurrendo pergit: Lapidream hanc, inquit, terram, vulgò nos vocamus lapides, & licet inter terram & lapides, magna videatur differentia, attamen lapides, ratione originis considerati, nil sunt aliud, quam aqua terrea, vel terra limosa, quæ successu temporis accedente spiritu activo, vel calido vel frigido petrificante indurescit, & compactam lapidis formam nanciscitur, in suo verò decremento rursus degenerat & regreditur in dictam terram limosam, si scilicet spiritus ille lapidificus denegatur; ex illa verò, iteratò accedente novo petrificante spiritu acido lapis rursus confit, atque ita ex fine principium & contra resultat.

In primis si consideremus, nullam existere aquam, quæ subtile terreum non secum vehat, & vice versa; manifestum nobis fiet, hæc esse subtiles aquæ terreas particulas, quæ lapidibus materiam suppeditent, ab aquâ secretas & subiecto apprehenso annexas, nō secus ac in aqua
lapi-

lapides ab adhærente aquosa mucilagine incrementum sumunt & augentur. Porro autem hæc notanda diversitas: Nam qui pellucidi sunt lapides aqueæ sunt naturæ, & tamen ex aquæ subtili terreo pronatæ, mediante spiritu petrificante frigidioris energiæ. Qui verò opaci sunt, ex crudioribus terreis particulis non absque tamen humido concreti sunt, adjuvante spiritu petrificante calidioris naturæ, sicut nostro artificiali igne ex terra limosa vel argilla, lateres vel ollæ cremantur.

Hæc Sendivogii opinio de vulgariis saxorum generatione non rejicienda esset, si modo inter frigidum & calidum petrificantem spiritum, nullam admisset differentiam: Quicquid enim lapidificum est, id omne per caloris activitatem induratum est, nisi cum veteribus duplex velimus inducere frigidum, alterum crassiorum, alterum verò subtiliorum partium, veluti est illud penetrans, ac interiora tingens acidum volatile, congelationis expeditioris causa, ut in armoniaco sale conspicuum.

Maximâ tandem cum industria, ferè ex Sendivogii mente, hanc materiam pertractavit, ingeniosissimus Steno in sua dissertatione De solido intra solidum naturaliter contento: ubi corpus naturale vel solidum vel fluidum esse

esse statuit, ac illud si secundum naturæ leges productum est, à fluido productum esse dicit: crescere vero dum particulis ejus novæ apponantur particulæ, ab externo fluido secretæ. Hanc autem fieri appositionem vel à fluido externo immediatè, vel mediante interno fluido uno vel pluribus.

Hæc omnia eleganter illustrat corporis humani comparatione cum productis terræ instituta. In omnibus, productionis locum accurate inspiciendam docet: nimirum corpora vicina, ad inclusorum productorum figuras componendas concurrentia. Sic in lapidum examine multa detegi posse judicat, quæ in mineralium ipsorum examine frustratententur, siquidem probabile admodum sit, omnia illa mineralia, quæ Saxorum spatia vel fissa vel dilatata implent, pro materia habuisse ex ipsis saxis elapsas puriores & subtiliores particulas sive vapores.

De crystalli productione subtiliter disquir: Num inter fluidum & fluidum, vel inter fluidum & solidum, vel in ipso fluido producatur: è fluido enim productam esse, nullum illi dubium est; frigore tamen concentratam nobiscum negat, nisi, ut supra notatum, particulas crudiores adstringentes frigidiores distaremus: quoscunque enim indurationis

excogitamus modos, Spiritum femper reperi-
mus, vel per aërem vagabundum, vel terræ
visceribus inclufum, qui indurat: non frigus,
nec ejus quies, quæ induratorum femper focia
vel fequela eft. Sic in Microcofmi fabrica
humidum alit membranas, quæ vertuntur in
cartilagineſ, hæ in offa, non ex quietis glutine
vel frigore, fed à ſucco ſpirituofò, vel ſpiritu
indurante, adveſto.

Cryſtallum vitro comparans credit, hoc
abſque ignis violentia etiam humano artificio
confieri poſſe, ſi modo accurata inſtituatur
ſaxorum analyſis, in quorum cavitatibus
optimæ cryſtalli formentur: certum enim
eſſe, ut ex fluido concrevit cryſtallus, ſic in
fluidum eandem poſſe reſolvi aſſerit, ſi modo
quis verum Naturæ menſtrum imitari noſ-
ſet. Hoc vero fluidum in quo cryſtallus cre-
ſcit, eodem modo ſe habere ad cryſtallum,
ſicuti aqua communis ſe habeat ad ſalia, putat.
Probari hæc poſſet aſſertio ex *Cl. Morhoffii*,
de ſcypho vitreo per ſonum fracto, *Epiftola*
ad *Cl. Dn. D. Majorem* ſcripta, ubi refert, ſe
obtinere ſingularem quendam liquorem, qui
ad tempus flexile reddat vitrum, ſi non ſolvat:
quo etiam imagines ex eo fingi, vel chara-
cteres illi imprimi poſſint.

Colores gemmarum aliorumque saxorum, ex mineralium & metallorum admixtis particulis ortum trahere, dilucidè, gemmarum artificialium docet historia, quam, cum hanc sententiam mirificè illustret, hic recensere lubet.

Sume verò crystallum montanam pellucidissimam à lapide adhærente albo repurgatam, immitte crucibulo cooperto, & inter carbones ignescat: ignitam optime crystallum in vas majusculum lixivio forti plenum projice, quod infra docebitur: repete verò laborem hunc donec crystallum aliquoties ignitam, & lixivio extinctam digitis conterere possis, tum tere illum pulverem in porphyrio cum summa assiduitate & diligentia, ut tenuissimæ farinæ instar deveniat, & tactum omnem aufugiat, in hoc enim totius rei versatur cardo, subtilissimum enim in alcohol redactum sit, si quid pulchri efficere velis.

Cave autem, ne teras in mortario æneo vel ferreo, aliâs nil præter Smaragdum efficies, sumenda autem semper non major in porphyrite pulveris quantitas, quam quæ dimidium cochlear ferè excedit, aliâs non adeo subtiliter teritur, utpote in quo tritu principalis labor consistit.

Lixivium pro extinguenda crystallo ignita
 X fiat

fiat ex salis Tartari ℥. ij. cum quo aquâ soluto, imbibatur cinerum fagi ꝑ. ut cineri catillorum fiat similis, exinde formentur globuli pomorum magnitudine, qui in umbra ficcati, postea in olla operculo munita exurantur in fornace figuli, post illos globulos subtilissime contere, & ex eis fiat lixivium, quod in Sal coagula, & ex hoc sale denique fiat lixivium, ut in eo crystallus extingatur: Vel, si Crystallus desit, ejus loco recipe pyriten, ex quo vulgò ignem elicimus, hunc Crystallo multi præferunt, quia duriores acquirunt ex hoc massam.

Jam si gemmis similem effingere velis massam coloratam; v. g. Si Smaragdo similem desideres:

Recipe Crystalli jam parati & in alcohol redact. ℥. ij.

Minii opt. ℥. iij. exactissime mixtis adde aruginis bene trita & colorat. gr. 48.

Croci Martis cum aceto facti gr. 8.

Hæc subtilissimè trita & mixta crucibulo indantur, ut spatium digiti crassitie restet, tunc optimo luto claude crucibulum, siccatum verò furno venti impone, & igne sensim addito, tandem per 6. vel 7. horas, probè fluant, ac tum per se omnia refrigerant, antequam aperias crucibulum. Ante omnia hic observa, ut sereno cælo labor instituat, & massa optime fundatur, si pulchram exoptas massam.

Si ele-

Si elegantiore[m] massæ colorem expetis,
 metallicarum partium dosin vel augeas, vel
 minuas, v. g.

℞. *Crystalli in alcohol redacti, ℥. j.*
Minii opt. ℥. vj. B. exactè mixtis adde
eruginis, gr. 75.

Croci Martis aceto facti, gr. x.

Misce accuratissime, & ut prius procede, nisi
 quod hanc massam melius excoquas, quo mi-
 nii superfluitas perficiatur.

Vel ℞. *Crystalli preparati ℥. ij.*

Minii opt. ℥. viij. exactissime mixtis adde
eruginis gr. 90.

Croci Martis aceto facti gr. x.

misce, & ut prius procede, ac pulchriorem ac-
 quires massam.

Sed cum hisce mixturis crucibuli ad dimi-
 dias saltem sunt replendi, ut superfluæ impuri-
 tates spatiū habeant, quo supernatare queant.

Si Sapphyri arrideat color.

℞. *Crystall. præp. ℥. ij.*

Minii ordinarij. ℥. vj. exactè mixtis adde.

Zaffara præp. ℥. ij.

Magnesia Pedemont. gr. vj.

misce, & ut supra procede.

Si saturatiorem expetas colorem.

℞. *Minii opt. ℥. v.*

Crystalli præp. ℥. ij. mistis adde

Zaffara præp. gr. 42.

Magnesia Pedem. gr. 8.

misce,

Si Magnesiæ dosin augeas, & Zaffaram in minori addas, granati nancisceris colorem. v. g.

℞. *CrySTALLI præp.* ʒ. ij.

Minii opt. ʒ. vj. *mistis legitimè adde*

Magnesiæ Pedemont. gr. 16 *si saturatiorem* gr. 35.

Zaffaræ. gr. ij. gr. 4.

Sic variatis Metallicarum particularum dosibus, omnes colores effingere poteris, & vel omissis, vel uno, vel altero additis.

Si tamen Minii loco, saccharum Saturni substituas, multò elegantiores fient hæ coloratæ massæ, sit verò ad hoc opus Saturni saccharum expedite hoc modo; v. g.

℞. Tenuissimas plumbi laminas, vel quod melius, plumbum quod in fenestris diu perstitit, hoc solve aquâ forti optima, (aqua enim fortis bonæ notæ suo ponderi æquale plumbi pondus absumit:) & plumbum solutum, brevi, in fundo vitri, & dimidiæ horæ spatio, magna ex parte in saccharum vel sal abibit, modo arenæ vel cinerum calore: quid hoc in vitro præstare possit, dicere non habeo, Merretus inquit.

Massæ hoc mediante sale confectæ, nulla obducuntur cuticula, ac illæ quæ ex minio factæ sunt, eadem vero dosis addatur, quæ Minii.

Ante omnia verò, ut supra monitum, observa, ut ingredientia quævis subtilissimè teras, & exactissimè misceas, ne spurcitiem acquirant, massam verò per optimè fundas & liquefacias, nec tamen crucibulum aperias, antequam refrigerata omnia sentias.

Hæc Mechanica probabiliter admodum gemmarum vel aliorum lapidum nobis demonstrat natales, & stemmatis originem: quando enim ambientium spiritus petrificans fluida obrigescere facit, tum quicquid obviæ mineralis apprehendit, ei fluido implicat, & successu temporis continuo universali motore impellente excoquit & perficit, ubi superflua, vel congelati fluiditas, subtilissimis mineralis particulis saturata, se ex crassioribus extricat, & cavitatem vacuum nacta, illuc se colligit, incrementum capit & augetur: in quâ separatione puri ab impuro colorem pro natura mineralium particularum advenientium assumit vel saturatiorem vel dilucidiorum, pro ut vel copiose vel parcius eadem particula implicantur.

Colligimus etiam ex his, crystallum ex purissimis terreis alcalinis aquæ particulis, absque cujusdam mineralis advenientibus particulis, ope spiritus petrificantis acidi congelatam fuisse, atque talem omnium gemmarum ferè

esse materiam statuimus, inter quæ Adamas ratione exactissimæ mixturæ ex subtilissimis & purissimis particulis alcalinis, congelatus, in victus excellit.

Ratione virium, omnes gemmas concordare, contendo, si præparatæ vel suo naturali nexu mediante igne solutæ sunt, ac tum viribus orbatæ: si verò simplici saltem tritu in alcohol redactæ propinentur, vel collo appendantur, in primis quæ nobilioris cujusdam metalli puris atomis tinctæ fuere, ut Granatus, Sapphyrus, &c. tunc cum Helmonte irradiatione vel suarum virium ejaculatione, retentis suis proprietatibus, Archeum afficere faciliè persuadendi essemus.

Sic Helmont ante omnes gemmas nobis recommendat Sapphyrum in peste magnarum virium, quando de magnetica vulnerum cura inquit: Sapphyrus cæruleo colore satur, si anthracem, quò pestis sese tradit, tetigerit, & aliquandiu affrictus fuerit, mox verò auferatur, non cessat magneticè jam absens gemma virus totum attrahere. Oportet autem locum apostematis Sapphyro in circinum paulatim aucto conscribere, ne scil. exiens virus latius explicetur, & nobilem aliquam vicinam partem latius inficiat. Quà enim virus magneticè è corpore tabido tanquam per tubum attractū exhalat, totus circinus mox nigrescit, & tandem

dem in escharam combustus excidit. Quo verò fiat alligatio virtutis sapphyricæ ad venenum, requiritur certum temporis, scilicet horæ quadrantis spatium, quo circumduci debet anthraci Sapphyrus, qui tunc, quò sæpius venenum exsuxit, & potentior deveniet.

Confirmat hoc Cl. Knöffelius de febribus malignis, ubi refert quod super anthracem positus Sapphyrus, non aliter eum quàm aqua ignem extinguat. De reliquis gemmis earumque plerumq; fictis qualitatibus, vide tractatulum Germanicum de Gemmis Nicolai. Quidque porrò de earum præparationibus vel potius corruptionibus, in primis magisteriis sentiendum sit, supra ex Perlarum analysi patet.

An Sal propriè ita dictum gemmis insit, negatur, acidum verò inesse firmissima docet concretio, cum hæc absque hoc non fiat, adeò verò subtiliter hoc inesse concentratum, corrosivantes earum notant radii, qui soluto nexu disparent. Itaque, uti maximè inutilem, omnem earum rejicimus solutionem tam mediante menstruo quocunque, quam simplici saltem calcinatione peractam.

Ex lapidibus minus pretiosis dantur, qui manifestius acidum & alcali continent. Veluti est ille calcarius lapis, ex quo calx crematur igneæ naturæ, ambo enim acidum & alcali in lapide hoc volatilia, se in igne arripiunt, & sibi invicem implicata constituunt Sal maximæ efficacæ, plus tamen alcalinæ naturæ,

quia acido saltem volatili quodammodo imprægnatum extat, quod magnetica vi crudius acidum, factò ingressu, attractum, & suo socio alcalino imbibitum, efficacissimè corrigit.

Sic ex calce viva paratur lixivium, quod vulgo aqua calcis vivæ audit. Hoc stupendo cum effectù applicatur ulceribus antiquis corrodentibus, etiam venereis, inflammationem enim arcer, salia corrosiva absorbet vel corrigit, unde dolor, calor, & gangræna mirabiliter cedunt, hinc & scabiem, herpetem, serpiginem, guttam rosaceam, & tumores Hydropicos, curat; ex hoc fundamento & in hoc casu Aquapendens, spongiâ, totum abdomen comprehendente, hanc calcis vivæ aquam, superimposuit, ac hoc modo aquas hydropicorum corrosivas absumi vel corrigi, & lienem induratum sanari asserit.

Si adjiciatur Saturni saccharum, & aliquid Mercurii dulcis, in affectibus venereis majoris erit efficacix, præsertim si inflammatio simul accedit, & fistulæ metuantur, vel jam adsint: calidè verò semper applicari debet, & sæpius reiterari.

Cremer calcis vivæ in decocti superficie colligitur alcalico-salinæ naturæ, qui si labiis canceri inspergitur, corruptam à sana separat carnem.

Aliás

lento igne, horâ unâ circiter, ut fiat massa tenax, post per linum coletur, malaxeturq; optimè, & diu, ac in aqua frigida postea asservetur.

Jam lævigetur lapis Lazuli cæruleus & purus, super Porphyrice, cum aquâ simplici subtilissime,) nam nili subtilissimè & diu lævigetur, vix ad optatum succedit præparatio,) hujus lapidis subtilissimè lævigati, exsiccati, inque pulverem redacti, & massæ superioris descriptæ ana. p. æq. malaxando manibus optimè uniantur sine igne, relinquunturque aliquot septimanis (quo diutius eò melius,) aquæ frigidæ immersa, postea cum aqua tepidâ inter initia, ultimo semper calidiore, manibus massam malaxando, eluatur pulvis cæruleus impalpabilis pulcher, ultramarinum dictus: Noteur autem quod qui primò eluitur pulvis sit, elegantior in colore secundo, & hic tertio, ac ita consequenter, propterea singuli separatim asservandi, cum in aqua subsiderunt.

Talcum ex lamellis tenuioribus conglomeratum, unctuositate metallica gaudet, hinc vulgo venustatis acquirendæ causâ, plus instituitur ejus præparatio, quam sanitatis conservandæ gratia. Licet *Martinius Martini* in suo *Atlante Sinico* testetur, quod *Talcum* in calcem redactum vinoque mixtum & epotum, à Sinicis Medicis tanquam singulare medicamen ad vitam longam commendetur.

Maxi-

Maximè tamen laborarunt artifices in oleo ejus, siue unctuositate separanda, quæ verò cum admodum sit levis, & delicata fortiori igne destruitur; quærenda ideoque verior methodus, qualem nimirum *Cl. Morhoff de Metallorum Transmutatione* indigitat, ubi refert, se vidisse, vel intra dimidiæ horæ spatium, paucissimo igne, rudi ad speciem artificio totam ejus substantiam ita calcinatam, ut colore flavo ablato, spongiosa facta sub digitis in minutissimum pollinem comminuta fuerit. Atque non adeò igni indomabile esse Talcum ut multi credunt, si modo mitioribus flammis tractetur; cum sæpius peragat tranquilla potestas, quod violenta nequeat: longeq; hinc aberrent illi, qui ignis tortura hanc ab illo gratiam extorquere nitantur; tantâ enim ignis sævitiâ indignatum Talcum, ut *Steno* loquitur, vindictæ loco Vulcano illam cedere sui delicatæ unctuositatis partem, quam alias leviori igne in venustatis amorem, amatoribus reliquisset.

Oleum tamen verum extrahi posse, maximum me manet dubium, nisi in alcalicam redactum calcem oleositatem aliquam, ut Tartarus calcinatus, largiatur. Si verò in calcem leviori igne vertere lubeat, aliquot horis, vel horulæ saltem spatio calcina per vaporem metallicum, atque per se in pulverem cadet: ex hoc si unctuositatem expetis, tere in
alco-

alcohol, ac facculo lineo inditum pulverem, per vaporem aquæ calentis in Balneo per 4. vel 5. Septimanas digere, ita ut die & nocte fervens vapor eum tangat, & talcum deveniat unctuosum, quod tum phiolæ inditum, rursus ut prius B. V. impone, ac sensim in oleum resolvitur, ac quando fæces superficiem occupant, tum separa fæces ab oleo & serva: modum clarioribus prostituere non licet.

Amianthus lapis, talco haud adeò abfimilis esse videtur, cum ac ille invictus forti in igne perstet, nisi quod tenaciori acido concretus flexibilitatem retineat, unde & per artificum industriam ex eo telæ conficiuntur, quæ igni injectæ à sordibus mundantur; hinc ex Salamandræ pilis per fabulam ortus creditur, quod haud consumatur igne lapis. Ad conficiendas telas hoc modo præparari dicitur; v.g.

Recipe Amianthi, sive aluminis plumosi, q. l. maceretur fortissimo lixivio saponario per diem, vel in Sole vel M. B. tum exime & exsicca, ac tunc imbibatur aceto destillato decies, semper prius exsiccando Amianthum antequam recenti imbibas aceto. Hoc facto iterato cum lixivio macera, & aceto impræгна, ac hoc tertia repete vice. Postea recipe doliolum parvum, quod intus chartâ
oleo

oleo olivarum intinctâ obtexatur, hoc peracto impone Amianthum maceratum grassitie aliquot digitorum, & huic oleum olivarum affunde ad digiti eminentiam, tum rursus amianthum, & oleum, atque ita fac s.s.s. ad vasculi repletionem, tunc chartam impone & vasculum claude, vel si vasculum Amiantho non sit repletum, aggravetur, claudatur, & reponatur, per menses tres, vel quinque, donec in fila deduci queat, id quod primo statim mense probare poteris.

Alias puncturis arthriticis inunctus & infricatus per tempus, vesperi vero oleo spicæ, juniperi, therebinthinæ illitis juncturis efficaciter omnem dolorem extrahit, acidum attrahendo, quod adeò avidè arripit, ut etiam cum ignis acido saturari nequeat, nec minima in hoc lapide latitate arcana credo, dummodo naturæ diligens ruspator curiosus in ejus inquirat vires.

CAPUT X.

Arsenicum examinat.

HOc non in fodinis, sed fornacibus reperi-
tum mineralibus ideò annumeramus,
cum

cum ex cadmia five cobalto sublimatione confectum sit. Inter venena refertur, quia particulis suis acrioribus ventriculi membranas vellicans, spiritus dissipat, ut fermentum accescat nimium, & humores omnes exacerbentur. Si tamen potentiori acido volatili, quale nitri est, corrigatur, credimus cum Helmonte innumerabiles ulcerum diversitates corrigere & extinguere. Observatum fuit, quod Arsenicum etiam absque correctione propinatum, stomacho potentiori acido repleto, nil intulerit mali, nisi quod salutari vomitu eum inverteret; ut hinc constet, quantum ad ejus correctionem acida contribuant.

Ex hoc fundamento diversos præparationum modos invenerunt artifices, inter quos hic, Agricola non rejiciendus videtur; v.g.

Recipe Arsenici ℥b. j. Nitri ℥b. ij. mista exactè sublimentur & ex retorta destillentur, ac ascendit Nitri spiritus cum acri Arsenici spiritu mixtus, inque collum sublimantur quædam Arsenici volatiliores particulæ, tum verò relinquantur ulterius in igne ad majorem Arsenici fixationem per horas decem vel ultra. Tunc exime massam, & addito novo nitro ut prius procede: aliquoties ita calcinatam massam cum oleo Tartari humecta, & denique per

per totidem horas ut ab initio calcina, tunc
 falia elue, vel massam calcinatam in oleum re-
 solvi permitte.

Vires, ad externa quævis insanabilia ulcera,
 v. g. fistulas, cancrum, lupum, herpes, &c.
 insignes sunt.

Cum melle & ovi albumine mixtum & ap-
 plicatum, tumores verminosos equorum per-
 fectè sanat.

Vel hoc procedas modo :

Recipe Arsenici crystallini albi q. v. misce
 cum vitriolo ad rubedinem calcinato, & sub-
 llima : sublimatum cum æquali pondere salis
 Tartari & Nitri commisce, & in tigillo per vi-
 ginti quatuor horas calcina, primò lenissimo,
 postea summo igne, ac habebis massam, Per-
 larum colorem referentem : ex hâc mediante
 aquâ calidâ, alcali extrahe, & remanebit pul-
 vis candidissimus, quem exsicca.

Hic si oleo talci imbibatur & exsiccetur ali-
 quoties, ac denique rursus salauferatur, ma-
 net pulvis fixus in oleum, butyri instar, relolu-
 bilis, cujus vires ad ulcera quævis admirandæ
 sunt.

Nec contemnendus est *Cl. Thomforei Bal-
 samus* Arsenici, quem ita parare præcipit ;
 v. g. Cum Tartaro & Nitro Arsenici
 virus dometur : huic pulverisato vinum
 malva-

malvatic. opt. affunde, ad syrapi consistentiam destilla, vini recentis affusionem, atq; ad eandem prædictam crassitiem reductionem ter vel quater repete. Balsamum in fundo residuum in ampulla vitrea reconde in ulceribus malignis celebrandum.

Sic & Angelus Sala, non infimam communicavit Arsenici præparationem, ubi mediante sulfuris acido volatili, & addito Antimonio, correctionem instituit, ac tum Magnetem Arsenicalem vocat, v. g.

Recipe Arsen. albi crystallini.

Sulfuris flavi.

Antimonii crudi ana. ℥. ij.

Subtilissimè pulverisata, in cucurbitula vitrea in arenam positâ, liquefiant picis instar, à fumo cavendo: quo factò refrigerent omnia, post exime massam subfuscâ & pulverisatam serva.

Ex hoc paravit Angelus Sala emplastrum quod in extrahendo veneno &c. maximas obtinere vires deprædicat, hoc tamen paulo aliter conficere docet F. Hoffmannus, v. g.

℞. Gummi sagapeni.

ammoniaci.

galbani ana. ℥. ℞. ℥. ij

ziberebinth.

cera virgin. ana. ℥. v.

Magnet.

Magnet. Arsenic. pulv. ℥. iij.
radic. ari. ℥. j.

Gummita solvantur aceto squillitico, & coquantur in formam Empl. quibus tunc addo reliqua, & in Emplastrum redige, quod extendatur super alutam sine syndone rubra, in usu verò illinatur oleo amygd.

Hoc Emplastrum efficacissimè tollit lienis obstructions, hinc in quartana optimo cum successu applicatur hypochondrio sinistro, curat item scrophulas, induratas glandulas, aliasque excrescentias tumidas, quas instar mitis elcharotici ita debellat, ut absque molestia & sine inflammatione pars post partem decidat, usque ad radicem carnis sanæ, ut tum sarcoticis residuum facilè curetur. In peste, bubonibus ad extrahendum venenum optimo cum effectu applicatur. In iliaca passione ab incarcerationatione intestinorum in scrotum delapsorum ut in herniâ, lumbis applicatum, intestina certissimè retrahit, quod experimentum à se inventum Cl. F. Hoffmannus gloriatur, ac exinde

Sæpius etiam in liquidiori formâ, in uterû lapsu, & herniis regioni lumbari inungit, ita paratum. v. g.

℞. Gummi ammoniac.

galbani puriss. ana. ℥. j.

℥

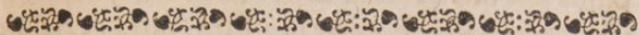
she-

*thareb. ℥. ij. solutis adde**cera. ℥. ij.**magnetis arsenicalis. ℥. vj.**terra vitrioli dulcis. ℥. iij.**Ol. succini gutt. aliquot vel pro lubitu.**ms. fiat unguentum.*

Non contemnenda aliàs in Arsenico crudo latet tinctura metallica alba, quæ maximè exaltatur, si alcalifatis ejus exalcentur particulæ, & ab aliis heterogeneis liberentur, in hunc finem Recipe Arsenici pulverisati ℔. j. misce exactè cum cinerum clavellator. ℥. vj. ac cum saponis optimi mollioris q. s. fac pastam, quam crucibulo magno impone, superimposito operculo foraminato, ac immitte in furno venti, & à principio moderatum adhibe ignem, postea fortiorem, ut massa fundatur & lique scat, tunc effunde in pyramidale infundibulum, vel in mortariolum, sævo illitum, ac refrigerant omnia, ut scorix à regulo separari queant, quem pulverisa & in loco sicco asserva. Cum hoc pulvere & lamellis Veneris ℔. j. ac argenti finissimi ℥. j. fac s. l. f. & igne rotæ per bihorii spatium adhibito, aucto ultimò igne ut fluat massa, sit Venus alba, omnes argenti, præter cineritiam, probas sustinens, quæ si sub malleo, non satis tenax existat, cum salis comm. & Tartari crudi ana. in fluxum injectis rectificetur, ubi verò non effundi mas-

sade-

sa debet, antequam in sigillo argenti vivi instar appareat.

SECTIO V.

*Metalla & Imperfecta & Perfecta
veriori ignis examini tradit.*

EX Mineralium familia rectà ad metalla itur, quæ num ex uno oriantur fundo, vel an ratione principii differant, inter sagacissimos etiam Philosophos diu disceptatum fuit. Nos gradibus potius quam essentia in genere differre statuimus, id quod omnium solutio, mediantibus acidi spiculis peracta, innuere videtur, ubi, quæ plus elaborata sunt & perfecta, multò penetrantioribus salis cuspidibus perforari amant, quam quæ rudioribus, & magis porulosis congesta sunt particulis. Sic & compertum habent metallurgi, plumbi mineras successu temporis in argentum commutatas fuisse. Ac hinc etiam sagax naturalium ruspator Baco Verulamius verissimè sibi persuasum habebat, ignobilius metallum in nobilius, non tantùm naturaliter, sed & artificialiter commutari posse, quod non ineptè